

Unitárius Közlöny

KOLOZSVÁR, 1888–1948/1990. • 31. (91.) ÉVF. • 8. SZÁM • 2021. AUGUSZTUS • ÁRA: 3 LEJ

Fotó: Andorkó Attila

Reményteljes jövő

• Július 9–10. napjain végre együtt lehetünk: bár maszkok mögül, de egymásra mosolyoghattunk, kezet szoríthattunk, élő szóban elmesélhettük, kivel mi történt az elmúlt időszakban. Egyházunk főtanácsi és zsinati tagjait összegyűjtötte a beteljesült remény: a koronavírus okozta halasztások után azért ültek össze, hogy határozatokat hozzanak, megválasszák egyházunk testületi tagjait, főtisztviselőit.

Az elmúlt időszakban oly sokszor hittük el, hogy ami késik,

elmúlik. Isten gondviselésének köszönhetően azonban sor kerülhetett a két legfőbb egyházi törvényhozó testületünk ülésére, így egyházunk élén új vezetők állhatnak.

Bízzunk Istenben, aki jókedvet, bőséget ad számunkra, hogy reményteljes jövő elé nézzünk. Reméljük, hogy vezetőink Salamon király bölcsességéről és Mária alázatáról tesznek tanúbizonyságot, valahányszor közösségeinkben az emberi gyarlóság a szabad akarattal visszaélne.

A tartalomból:

Ami a lelket tartja bennünk

4

Remény

5

Őrhelyeken az őrzők

8

Bükkfalvi nevezetességek

15

„Ahol van a ti kincsetek, ott van a ti szívetek is”

19

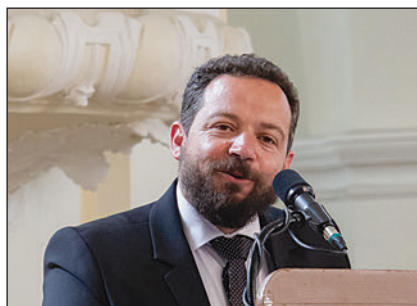
Az ODFIE mi vagyunk!

20

„...jólétet és nem romlást tervezek, és reményteljes jövő az, amelyet nektek szánok.” (Jer 29,11)

Főtanács Kolozsváron és Budapesten

LÉLEKKENYÉR

Amit nem látunk

Újra láttam őt. Más volt az arca, a tekintete, a járása. Másként íveltek a ráncok szeme alatt, és fontosabbnak tünnek léptei, terhei. Emlékeztem az átbeszélte órákra, napokra, így most szokatlan volt a szemek közti csend. A közeledő és távolodó léptek sokkal többet fejeztek ki. Bennem volt más. Milyen jó volna minden pillanatban teljességgel jelen lenni! Látni, érezni, befogadni, árasztani, meghallani, észlelni, odaadni. Újra talákoztam vele. Önmagammal.

Naponként rácsodálkozom arra, amit igyekszem úgy megélni, hogy minden ember tanítóm. Meglep, hogy még mindig annyi minden meglep. Pedig úgy hittem, mára megtanultam, hogy az úton levés azt jelenti, mindig lesznek helyzetek, érzések, emlékek, élmények, viszonyulások, ismerkedések, álmok, elfojtások, vallomások, együttérzések, fájdalmak, boldogságok, tanítások, szavak, amelyek idegenek számomra, amelyekben magamról tanulok a legtöbbet.

Van, hogy határtalan hálával csodálkozom rá az élet humorára és a legjobbkor felbukkanó élmények időzítésére. Van, hogy hitt egyensúlyomból kiforgat az emberi rosszindulat, a tudatlanságból és frusztrációból fakadó vélt felsőbbrendűség. Van, hogy arcul csap egy érzés, amit rég elfeledtettem hittem.

Tanulom, hogy mindannyian tanuljuk az életet. És mindannyiunknak a magunk ismert medréből kell kitekinteni, megmozdulni olyankor, amikor ténylegesen kíváncsiak vagyunk a másokra. Látszatra lehetnek nagyon hasonlóak ezek a medrek, olykor keresztezik is egymást, mélységében, ízében, érzésében mégis olyan nagyon eltérően szemléljük és éljük az életet.

Minden találkozás, párbeszéd, együttérzés, amelyben felsejlik egy, a miénktől különböző világ, hozzáad önmagunkhoz. Hiszen ugyanolyan ereje és létjogosultsága van a másfajta örömnak, viszonyulásnak, érzésnek, választásnak, magánynak, ébredésnek, vezeklésnek. Másként, más formában és kifejeződésben ragaszkodunk.

Lehet tervezni, pontos számításokat eszközölni években, rendszerekben, rangsorokban. A remény azonban mindig arra irányul, ami láthatatlan, ami nem kiszámítható. Életünk és önmagunk alakulásával formálódik az is, amit a nem láthatóban remélünk. Egyet nem lehet: remény nélkül élni.

A reggeli ébredés magában hordozza az előttünk álló, nem látható nap reménységét. Indulhatunk örömmel, hálával, lelkesedéssel, hogy megtaláljuk és összegyűjtögessük mindazt, amit tartogat. Az élet valósága,

BODOR
LÍDIA EMESE

a lelkek valósága azonban gyakran indítja megfásulttan, reményvesztetten, terhelten az új napot is. Annyi magány, meg nem értettség, szeretetlenség, vád, bánatás, eltávolodás, megfásultság rétegződik lelkünkre.

Milyen jó volna minden pillanatban teljességgel jelen lenni! Milyen jó volna megtanulni átformálni fájdalmunkat, terheinket, szeretetlenségünket és megtörni a törvényszerűséget, amellyel továbbadjuk azokat. Milyen jó volna szelíden mutatni meg a más-ságot is, amellyel élünk, szeretünk, túlélünk, kapcsolódunk, örülünk, remélünk.

A reménység velőig ható lényege az, hogy szebb,

„Mert üdvösségünk reménységre szól. Viszont az a reménység, amelyet már látunk, nem is reménység, hiszen amit lát valaki, azt miért kellene remélnie? Ha pedig azt reméljük, amit nem látunk, akkor állhatatossággal várjuk.” (Róm 8,24–25)

élhetőbb, szeretetteljesebb holnapot lát. A reménység villantja fel előttünk a jobbnak a lehetőségképét, amikor úgy érezzük, nem jó, ahol most vagyunk. A reménység szilárdul meg bennünk, hogy őrizhető, újra-éledő a gyöngédség, az erő, a szeretet életünkben, kapcsolatainkban, önmagunkban.

A reménységnek olyan utat kell teremteni, amelyen zavartalanul cikázhat a megvalósítások felé. Le kell akasztani róla a ráaggatott terheket, családi titkokat, elhallgatott igazságokat és a tehetetlenségéből felgyülemlett feszültségeket. A páncélból felépített falon át nehezen nőheti át magát a remény.

Ahogy a nyári derűs égbolton szemünk pásztázza a végtelen eget, annak szabadságát, könnyedségét, úgy kell lelkünk előtt is ködteleníteni az irányt, amely felé tekinthet. A lehetetlenek helyett hittel, reménnyel, bátorsággal táplálni, az első lépések bizalmával építeni és tudni, hogy soha nincs fontosabb, mint a helyünkön lenni ebben a csodálatos világmindenségben.

Merjük hát látni, elképzelni, megteremteni az üdvöset, és állhatatos fohással építgetni, kivárni azt. Attól, hogy a szemünknek láthatatlan, a lelkünk már láthatja azt.

LÉLEKTÉRKÉP

Ami a lelket tartja bennünk

DEMETER ERIKA

Pandóra szelencéjének történetén keresztül már az ókori ember is megfogalmazta azt az életigazságot, amely a ma embere számára is örök érvényű: a remény a féltve őrzött kincsünk. Ennek segítségével óvhatjuk testi-lelki egészségünket, és adhatunk belőle másoknak is, hogy elviselhetőbb legyen a sokszor próbákkal terhelt emberi életünk.

Pál apostol biztatásával indítom gondolatmenetemet: „A reménységnek Istene töltsön be titeket...” (Róm 15,13). Ennek fényében élém jönnek sorban azok a beszélgetések, amelyeket lelkigondozóként folytattam a rám bízottakkal. Élettörténetek, amelyek töredezetek, fájdalmasak, és amelyek bármelyikünké lehetnének.

Varázsa van annak, amikor a mély és fájdalmas beszélgetések során bepillantatok az emberi életbe. Mélységekben és magasságokban, szószaporításban és néma csendben egyaránt megjelenik az emberi gyengeség találkozása az isteni mindenhatósággal. Ezt pedig valahogy mindig nevén nevezik, egyszerűen, keresetlen szavakkal: „ott volt...”, „éreztem...”, „ez volt az a pillanat, amikor...”, „nem tudom, honnan volt erőm, de volt...”, „azt hittem, nem élem túl, és mégis itt vagyok”. A sort még hosszan folytathatnám.

A remény témakörében megosztanék pár olyan részletet, amelyek a több mint két évtizedes lelkészességem során hangzottak el, amelyek engem is megérintettek – és egyes esetekben bármily paradoxon – erőt és biztatást is adtak.

A beszélgetőtársaimat most reményhordozóknak nevezem.

Reményhordozó 1.: Ülünk a kórházi ágyon és beszélgetünk. „Maga eljött hozzám a kórházba? Isten még itt is gondot visel rám! – könnyezve jönnek a szavak. – Akkor biztos meggyógyulok, hiszen Isten figyel rám.” A kiszolgáltatott helyzetében mégis bizakodó, érzékenyebb, de ebben az érzékenységben van jelen leginkább az a hit és bizalom, amelyről addig csak beszéltünk. Azóta már a nyolcvanon is túl van!

Reményhordozó 2.: Úrvacsorát vettünk egy kilencvenéves nénivel. „Minden alkalommal abban reménykedem, hogy most már vége lesz. Nem akarom, hogy velem kínlódjanak a gyermekeim. Minden nap ezért imádkozom!” Idén vége lett!

Reményhordozó 3.: Akkor látogattam meg, amikor hazakerült a kórházból. „Úgy álltak mellettem a gyermekeim, hogy az reményt adott minden nap. Tudtam, hogy meggyógyulok, hiszen ők is reménykedtek...” Meggyógyult!

Reményhordozó 4.: „Az unokáim édesanya nélkül maradtak. Én nem gondolkoztam, bejártam a városba, és neveltem őket. Ők az én reménységeim!” Most is, ma is azok!

Reményhordozó 5.: Nem vehetett részt a szülője temetésén. „Nagyon remélem, hogy egyszer majd megbocsátja nekem!” A tehetetlen fájdalom ott van minden nap a szemében, de a remény, hogy egy jó szülő nem ítélkezik, hanem megért, megnyugvással tölti el. Nagyon igyekszik jó szülőnek lenni.

Reményhordozó 6.: Életmentő műtéten esett át. „Hogy én most itt vagyok és beszélgetünk, reményt ad. Istennek még terve van velem. Nem vagyok ugyanolyan, mint előtte voltam, de élek!” Újra munkába állt.

Reményhordozó 7.: Sokhetes kórházi kezelés és műtét után még mindig nem tud segítség nélkül járni. Kérdezgetem a kórházban eltöltött idő nehézségeiről. Mesél, majd egyszer így szól: „Beszéljünk inkább a jövőről!” – mielőtt megszólalhatnék, sorolja a terveit, hogy mikor, hol és mit szeretne. Teszi ezt közel nyolc évtizeddel a háta mögött. Élő reménység! Ez az első gondolatom őt hallgatva. És együtt szőjük a terveket, beszállok a reménység fonalába. Napról napra erősödik!

Csak pár villanás néhány beszélgetésből. Mégis benne van az emberi élet egésze. A reménynek ilyen sokféle arca és megnyilvánulása is lehet. A remény tartja a lelket bennünk mindenféle küzdelmeinkben, erősíti a hitet és bizalmat Istenben és önmagunkban. A remény őrzi meg emberi méltóságunkat életünk alkonyán. Ezt a reményt ajándékba kaptuk! Nem, nem Pandóra mentette meg nekünk, hanem a jó Isten adta drága ajándékként. Bontsuk ki ezt az ajándékot, és használjuk minden nap!

HITFORRÁS

Remény

BODOR PIROSKA

Ülök a szobában, és ízlelgetem ezt a szót: remény. Így kimondva, leírva, száraznak és üresnek tűnik. Mint minden fogalom. Hiába a sok írás, tanulmány róla, mert nem attól fog életre kelni. Csupán egy újabb fogalom marad számodra, kedves Olvasó. De mindig jön életünkbe egy-egy esemény, amely erős érzelmek kíséretében életre kelti lelkünkben ezt a fogalmat.

A pozitív pszichológia neves szakembere, Charles R. Snyder tanulmányozta a remény elméletét: hogyan hat ki az ember életére a remény és a megbocsátás. Szerinte három fő tényezője van a reménytelen gondolkodásnak: 1. Célok, amelyeket az életben kiszabunk magunknak. 2. Útvonalak, olyan módozatok, lehetőségek, amelyek a célok elérésében segíthetnek. 3. Hit, amely a változás és a célok elérésének a hite.

A kereszténységben a remény a három teológiai erény egyike, tulajdonképpen egy erős, magabiztos elvárást jelent egy jövődöbéli eseménnyel, annak eredményével kapcsolatosan.

Ezek után felteheted a kérdést magadnak, kedves olvasó, hogy mi van, ha bennem ez a reménytelen gondolkodás hiányzik, akkor reményvesztett, depressziós vagyok? És keressük a válaszokat megannyi bölcs fejtegetésben, elméletekben, pedig csak érezni kellene. Érezni, hogy a remény olyan, mint a vér, amely áramlik az ereidben, hiszen ettől élsz, és szinte észre sem veszed, hogy újra célokat fogalmazol meg, ami folytatásra, haladásra sarkall. Tanulom én is megérezni magamban és átérteszteni lelkem szitáján a remény hangját, amely életemnek hajtóereje.

A vágyak, elvárások csalóka érzelmek, mert keserűséggel, csalódással fűszerezve érkeznek hozzánk. Az elvárás magában hordozza a csalódást, ami a lemondáshoz, szomorúsághoz, reményvesztettség érzéséhez vezet, hiszen a remény ellentéte a reménytelenség és a depresszió. Ugye könnyebb a mindennapi életben ez utóbbiakat megérezni, megtapasztalni, mint a reményt?!

Bibliai textusként, Jézus szavaiként, mitológiai történet kapcsán (Pandóra szelencéje), tanácsként megfogalmazva érkeznek felénk a reménységre, életre buzdító szavak, de vajon megérkeznek lelkünk mélyéig? Vannak mély élethelyzetek, amikor hiába buzdítanak a zoltáríró szavai: „Reménykedj az Úrban, légy erős és bátor szívű, reménykedj az Úrban” (Zsolt 27,14), mert pont az ellentétét érzed magadban: hogy kételkedsz az Úrban, hogy nem vagy sem erős, sem bátor, hogy életed mintha értelmetlenné válna.

A mindennapi élettörténetekben sokszor kimondtuk már gondolatban, hogy: elég. Hányszor tapasztaljuk, hogy minden hiábavaló: amikor ifjúként a család okán szertefoszlik a szerelem édes-keserű vágya, amikor önmagad és mások leértékelnek, és sem önmagad, sem Isten arca nem tükröződik a lelkedben, amikor még mindig keresed a nagybetűs Élet értelmét és földi fáradozásodnak célját. Amikor csalódsz a barátságban, hiszen sokszor magadra maradsz, és egyedül kell boldogulnod. A Prédikátor szavai is ott csengnek fülünkben: „Igen nagy hiábavalóság, igen nagy hiábavalóság! Minden hiábavalóság! Mi haszna van az embernek minden fáradozásából, ha fáradozik a nap alatt?” (Préd 1,2–3)

Ady Endre *Sorsunk* című verse jutott eszembe e téma kapcsán:

„Ez a mi sorsunk, mindörökre ez,
Szívünk a vágyak tengerén evez,
Hajónkat szélvész, vihar összetépi,
De egy zord erő küzdelemre készíti:
Bolyongunk, égünk, lelkesedve, vágyva,
Nincs egy reményünk, mely valóra válna,
Míg sírba visz az önvád néma átka.”

Az ember okos, és mindig az észére hallgat – mondta az egyik barátnőm, de ez nem elég. Ha most is a reményről olvasol, kedves Olvasó, nem elég. Mikszáth Kálmán így ír a reményről: „Az Isten kamrájában a remény áll a legnagyobb zsákban, s mindig ki van a madzagja oldva, hogy mindenki belenyúlhasson.” Bele kell nyúlni, sokszor jó mélyre, hogy ez az érzés felrázzon és hajtson, kergessen tovább életutadon.

Te is átélted már többször azt a valamiféle érzést, amelyet nem is lehet leírni: az érzést, amikor szerelmes ifjúként vártad az első megszólítást, randira hívtad, amikor a vizsgák miatt izgultál, amikor fiatal házasságként a sokadik terhességi teszt eredményét néztétek, amikor édesanyaként vártad, hogy „messzi földről” hazaérkezzenek gyermekeid. Azt az érzést, amikor kilátástalannak tűnt a lelki-anyagi helyzeted, amikor társad gyógyíthatatlan beteg volt, és éjszakákat virrasztottál egymagadban, és Istennel perlekedtél, alkudoztál, vagy amikor megtudtad, hogy gyermeked nagy beteg, és hosszú út áll előttetek, és kétséges a gyógyulása, vagy amikor láttad, hogy szenvedélybeteg a társad, és emiatt a házasságotok cernaszálon függ, mert már sokadszor ígérte, hogy leszokik róla, vagy amikor életutadon még mindig egyedül haladsz, társ nélkül, mert mégse ő az igazi. Az ilyen és ehhez hasonló krízishelyzetekben a lelkünk fénye el-

halványul, romokban, összetörten tengődik a mában, de pont ekkor a homokban ott hever a remény kincse is. Hiszen pont ekkor esünk a remény csapdájába, a feladásba, pedig a remény mindig azt suttogja, valahányszor feladnánk: csak még egyszer, hátha...

A remény az, ami a doboz alján, az emberi lélek mélyén marad, és amit ezekkel a szavakkal próbálunk

kifejezni leginkább magunknak: talán, lehet, hátha, biztosan sikerül... és amikor elhalványulnak ezek a szavak, megerősödik az akarat, amely többször mégis gyenge, mint erős, kifújod dühödet, megfogadod, hogy többet soha.

Ám a szíved bölcsessége kimondja, hogy de... Mégis.

Lőrinczi László emlékezete I.

A Lőrinczi László (1898–1981) lelkészeiről fennmaradt sok-sok kedves történet közül szeretnék közzétenni kettőt, amelyek személyes élményeim.

Lőrinczi István (1863–1964) öt fiúgyermeké közül ő volt a legkisebb. Ahhoz a lelkésznevezetékhez tartozott, amelynek tagjai a trianoni békediktátum tragédiája után az erdélyi magyar falu- és vidékfejlesztési tevékenységükkel túlléptek az egyházi határokon. Ennek a mozgalomnak legkiemelkedőbb alakja és úttörője az Aranyosmentén Balázs Ferenc volt. Ha nem is olyan nagy, önmagát is elemésztő, lázas sietséggel, mint ő tette, de ennek a mozgalomnak a nyíló- és homoródminti falvakban is voltak vállalkozó, unitárius lelkész képviselői is, akik kiemelkedő közösségépítő tevékenységet végeztek. Lőrinczi László is közéjük tartozott. Erről olvashatunk szerény hangvétellű, de sokat eláruló, tanulságos, a *Keresztény Magvető* 1992. évi 1–4. számaiban folytatásban megjelent önéletrajzában: *Vallok életutamról*.

Való igaz, hogy vallomásaiban számtalan, a nevéhez fűződő tevékenysége nincs is megemlítve. Hogy csak néhányat említek, amelyekről szívesen olvastunk volna: tábori lelkészi szolgálata a II. világháború alatt vagy részvétele az Erdő János főjegyző által koordinált, tankönyvünké lett *Kis Biblia* szerkesztésében, majd az *Unitárius Káté* átdolgozott kiadásában. De azt a lelkészek között elterjedt, jól ismert fogadalmát is említhetném, amelyet a II. világháború után hatalomra került kommunista rendszer kezdetén tett, miszerint addig nem hord fekete nyakkendőt, még nyilvános szolgálatai közben sem, amíg ez a diktatúra fennmarad. Ezért olyan magas gombolású fekete mellényt csináltatott magának és viselt rendszeresen, amely alól csak a fehér inggallér látszott ki. Sajnos ezt a fogadalmát haláláig (1981) be is kellett tartania.

Nekem megadatott az a lehetőség, hogy Laci bácsinak szólíthattam, személye, egyházunk és népünk szolgálatában végzett legendás tevékenysége iránt érzett tiszteletem kifejezéséért. Mint már említettem, két kis epizódot idézek vele kapcsolatban. Mindkettő teológiai éveim idejéről való.

1. Nem tudom pontosan meghatározni, hogy melyik esztendőben történt, amikor az ún. hiterősítő vagy csendes napok alkalmával meghívottként előadást

tartott lelkészi szolgálatának tapasztalatairól. Előadása lenyűgöző volt, áhítattal hallgattuk. Mai napig hordozom magamban az előadás egy kedves jelenetét, amikor két éves (1925–1927) észak-amerikai tanulmányútról beszélt. Nem titkolta, hogy már gyermek-kora óta különös vonzalmat érzett a háziszárnyasok iránt, amely végigkísérte egész életén. Saját vallomása szerint ez azzal is indokolható, hogy „a Fiastyúk konstellációja alatt született”. A berkeley-i teológiai éveim alatt is sokat járta a közeli farmokat ebbéli tapasztalatok szerzésére, majd be is iratkozott, illetve órákat, előadásokat hallgatott az amhersti (Massachusetts) és a clevelandi (Ohio) mezőgazdasági egyetemeken. Elhatározta, hogy még egy néhány esztendő eltöltésével az államokban, kedvelt szakterületének minél jobb megismerése érdekében. Tanárai is felfigyeltek érdeklődésére, és segítettek kutatásaiban.

Történt azonban – mondta előadásába foglalva –, hogy egy szép, meleg nyárvégi napon Boston központjában sétált, amikor magyar beszélgetést hallott. A már rég nem hallott magyar szó szíven ütötte. Megállt és figyelt. Egy ifjú pár beszélgetett egymásba karolva egy kirakat előtt. Arcukról sugárzott az öröm. Áhítattal hallgatta őket, amikor a lány lelkesedéssel mondta társának, milyen boldog, hogy végre közeledik a hazamenetelük ideje. Már csak három nap van a hajó indulásáig. „Ezután lassan elindultam otthonom felé – folytatta beszámolóját Laci bácsi –, de a hallottak ott visszhangoztak fülemben, eluralkodtak agyamban, szívem lázasan dobogott. Szálláshelyemre érkezve sem csendesedtek ezek az érzések, sőt egyre fokozódtak. Éjszaka sem tudtam aludni, az otthon, a családom képe, a szülőföld hangja torkomat fojtogatta. Alig vártam, hogy reggel legyen. Tovább már az ösztönöm irányított. Elrohantam a hajótársasághoz, és jegyet váltottam a hazafelé tartó járatra. Minden addigi továbbmaradási tervemről lemondtam. Olyan szerencsém volt, hogy ugyanazzal a hajóval indulhattam el, amellyel az ifjú pár. Nos, kedves ifjú barátaim – fejezte be a történetet Laci bácsi –, ezt csak azért mondtam el, hogy bemutassam nektek is, milyen hatalmas lehet bennünk a szülőföld és a család szeretetével összekapcsolódó honvágyunk.

Oly sok évtized távlatából ma is tisztelettel és szeretettel őrzöm emlékét.

ANDRÁSI GYÖRGY

Ülésezett egyházunk Főtanácsa

• A Magyar Unitárius Egyház legfőbb döntéshozó és felügyelő hatósága, a Főtanács 2021. július 9-én ülésezett Kolozsváron, a belvárosi unitárius templomban, illetve Budapesten, a Bartók Béla Unitárius Egyházközség templomában. A két helyszínen egyidejűleg zajló ülések résztvevői között távközléses kapcsolat biztosította az együttes tanácskozást.

A főtanács ülés kezdetén Kovács István közügyigazgató tartott áhítatot a kolozsvári belvárosi unitárius templomban. Az ülést Bálint Benczédi Ferenc püspök nyitotta meg. A határozatképeség megállapítása és a tárgysorozat elfogadása után megtörtént az egyházkerületi főtisztviselők (Kriza János püspöki helynök, Elekes Botond egyházkerületi főgondnok) megbízásának megerősítése, majd a szolgálati esküvételek után átadták a tiszteletbeli címeket az arra érdemes korábbi egyházi tisztviselőknek. Az ülésen a következő egyházközségek szervezeti jellegének átalakítását fogadták el: a Zsil-völgyi Unitárius Társ-egyházközségét, az Ákosfalvi Unitárius Leányegyházközségét és a Szegedi Unitárius Leányegyházközségét.

Az ünnepi istentiszteleten Csáki Levente kobátfalvi lelkész, a Székelykeresztúri Unitárius Egyházkör esperese szolgált. Az ülés főhatósági választásokkal folytatódott, amely által a Főtanács a 2021–2027 kö-

zötti megbízatási időszakra megválasztotta az egyház főtisztviselőit – a püspökön kívül –, vagyis: a két főgondnokot (Farkas Emőd, dr. Sándor Krisztina), a főjegyzőt (Rácz Norbert Zsolt) és a közügyigazgatót (Lőrinczi Lajos), ugyanakkor a Középfokú Fegyelmi Bíróság tagjait (Bogyó Eszter, Gazdag Géza, dr. Haltek Rozália, Mikó Ferenc, dr. Pál János). Az ülés tárgysorozatán jogszabályalkotás is szerepelt, elfogadták az egyházi testületek távközlés útján történő ülésezése és írásbeli határozathozatala szabályzatát.

Az esemény közös vacsorával zárult, amely alkalmából Kibédi Emil korábbi egyházköri felügyelő gondnok mondott pohárköszöntőt a Berde-serleggel.

Ülésezett egyházunk Zsinata

• A Magyar Unitárius Egyház Zsinata 2021. július 10-én ülésezett, ahol a 2021–2027 közötti megbízatási időszakra megválasztotta egyházi főtisztviselőit, köztük az egyház harminckettedik püspökét, Kovács Istvánt.

A Zsinat ülése Kecskés Csaba marosvásárhelyi kövesdombi lelkész áhítatával kezdődött. Bálint Benczédi Ferenc püspök nyitóbeszéde után, a jelenlét számbavételét és a határozatképeség megállapítását követően sor került a püspök, valamint a Felsőfokú Fegyelmi Bíróság tagjainak (Burus Endre, Csongvay Attila, Józsa István Lajos, Kolumbán Gábor, dr. Lakatos Adél Csilla, dr. Lakatos Sándor, dr. Sztranyiczki Szilárd) megválasztására.

Az úrvacsoravétellel egybekötött ünnepi istentiszteleten Kolozsváron Dimény József alsófelsőszentmihályi lelkész végzett istentiszteleti szolgálatot, majd Budapesten Bartha Mária Zsuzsanna kocsordi lelkész mondta az úrvacsorai ágendát.

A választási eredmények bejelentését követően a leköszönő püspök üdvözölte Kovács István újonnan megválasztott egyházfőt, aki a Zsinat színe előtt szolgálati esküt tett.

A MAGYAR UNITÁRIUS EGYHÁZ
SAJTÓOSZTÁLYA

Őrhelyeken az őrzők

Az elmúlt hónapokban zajlottak az egyházköri tisztújító választások. Interjúnkban az újonnan megválasztott egyházköri espereseket faggatta a szerkesztő: Csáki Levente (Székelykeresztúri Egyházkör), Csécs Márton Lőrinc (Kolozs-Tordai Egyházkör), Fazakas Lajos Levente (Marosi Egyházkör), Solymosi Alpár (Székelyudvarhelyi Egyházkör), Szabó Előd (Háromszék-Felsőfehéri Egyházkör), Szentgyörgyi Sándor (Küküllői Egyházkör) régi-új esperest.

• Mit osztana meg önmagáról az Olvasóinkkal?

Cs. L.: Székelykeresztúron születtem 1978. december 15-én. Iskoláimat is itt végeztem, középiskolámat az újonnan indult teológiai líceumban, a ma már Berde Mózes Unitárius Gimnázium néven működő intézményben. 1997-ben felvételiztem a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Karára. 2002. szeptember 1-jétől dr. Szabó Árpád püspök Kénosba, illetve Lókodba helyezett ki mint gyakorló segédlelkészt, két év múlva a két gyülekezet rendes lelkésze lettem. 2009. június 1-jétől a Kobátfalvi Unitárius Egyházközség lelkésze lettem pályázás útján, 2015-től a székelyszentmiklósi unitáriusok szolgálatát is elvállaltam.

Csáki Levente

Mindeközben családost lettem. Úgy gondoltuk feleségemmel, hogy egy más közösség ügyét is kell vállalnunk, s benne helytállnunk. Mára négy lány szüleiként végzük a fejlődés, kiteljesedés, illetve emberré levés feladatát. Szeretjük a sportot – bár rajtam nem látszik –, így ez a szeretet átragadt rájuk. Rajtuk – viszont – látszik is. Szeretem Bohumil Hrabal könyveit, de Yuval Noah Harari is hat rám.

Május 29-én választottak esperesnek Székelyszentmihályon.

Cs. M. L.: Ezen a nyáron lesz harmincnégy esztendeje annak, hogy harmadik gyerekként megérkeztem erre a világra. Éveim során formált családom apai és anyai ága egyaránt. Az ő történeteik, világszemléletük, alázatuk, tapasztalataik irányt adtak.

Csécs Márton Lőrinc

Vágyat, tudást, értékrendet, helyet a világban a szabédi iskola tanári kara, unitárius lelkészei, jóbarátok, majd pedig a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium tanári és diákközössége adott, akiknek – bár csendben, de – igyekszem hű fia maradni.

A Marosvásárhelyi Bolyai téri Unitárius Egyházközségnél jó emberek társaságában tanultam lelkésznek lenni, és immár kilencedik esztendeje, hogy igyekszem Isten dicsőségére és híveim javára végezni azt a munkát a kétszer felkelő nap országában, amire megbízatást kaptam.

F. L. L.: Marosvásárhelyen születtem 1973. december 25-én, munkás szülők negyedik, de első életben maradt gyermekeként. A jó Is-

ten szüleimet még egy gyermekkel, testvéremmel ajándékozta meg. Szülőfalum Nyárádszentmárton, ahol iskolai tanulmányaimat is elkezdtem. Az elemi iskola elvégzése után a csíkfalvi általános iskola következett, majd a marosvásárhelyi Bolyai Farkas Elméleti Líceumban mechanika szakon érettségiztem. Akkor még közgazdász akartam lenni, de az élet úgy hozta, hogy két munkás év és egy év katonaság után a teológiát válasszam, hogy azt elvégezve, 2000. szeptember 1-jei kezdettel segédlelkészként, majd rendes lelkészként a bözödi egyházközségben munkálkodhassak.

Fazakas Lajos Levente

Június 29-én választottak meg a szentgericei közgyűlésen a Marosi Egyházkör esperesének. Közel 18 évvel ezelőtt prédikáltam először az 1Móz 3,19 alapján: „Orcád veritékével egyed a te kenyeredet, míglen visszatérsz a földbe, mert abból vétettél” – azóta többször is. Kedvenc bibliai versem alapján programbeszédemben is arról szóltam, hogy a munka számomra nem átok, hanem áldás. Isten áldásaként élem meg az emberekkel és az emberekért való munkát.

S. A.: Sepsiszentgyörgyi születésű, árkosi származású, négy kislányos családapa, feleségem által szeretett férj vagyok. Mind fontos. A Sepsiszentgyörgyi Református Kollégiumban érettségiztem. Diákként négy példakép munkált bennem: Török Áron, a karakán unitárius lelkész, Bustya János, a gitározó kollégiumigazgató, Kató Béla, a falureformot álmódó református gyülekezeti lelkész és Kovács István, az ODFIE-esteken gyertyafény köré gyűjtött fiatalok körében gyönyörűszép fohászokat mondó, imádkozni tanító lelkész képe. A teológián igazi hallgatói közösségben éltünk. Firtosváralja az unitárius lelkészi szolgálatom első szerelme. Csíkszereda a szolgálati kiteljesedésem éltető közege. Hálás vagyok Istennek ezekért az őrhelyekért. A bölcsőtől ezidáig mindenért!

Solymosi Alpár

Alphabitusom már gyermekkorom óta ökumenikus jellegű. Ez Csíkban kapóra jött. Két erős, öntudatos nagymamám volt: Anna mama esti imákkal feküdt le és szentgyónással az ajkán szenderült örök létbe. Irénke mama templomba járó kis, fényes fekete kézi táskája, horgolt kesztyűje és unitárius énekeskönyve megvan ma is. Kisgyörgy Misi bácsi orgonajátéka és az érthetetlen unitárius istentisztelet misztériuma kisgyermekkorom óta megigézett. A falubeliek így szólítanak: Alpárka. Ma is ez a legnemesebb titulussom. Árkoson

gyermekkoromban a családok jelentős része képvisleti alapon minden vasárnap templomban volt. Nem volt olyan család, aki ne képviseltette volna magát! Mai énemmel leginkább a sodródás ellen küzdök. Hogy juthat egy székelly rendi társadalom a szellemi kiszolgáltatottság és önfeladás határáig? Ez a kérdés foglalkoztat. Rájöttem: csak akkor, ha nincs hite. A hithez vizionáriusok, alku képtelen vezetők kellenek. Isten küldöttjei rendíthetetlenek. A rátermett vezetőket az élet kohója edzi. A munka és a harci szellem az egyedüli formálóerő. Szórakozás kontra szorgalom. Ezt láttam férfiágon. Nagypapám hol a frontokon szolgáltak, hol a mezőn, udvaron. Édesapám is ezt teszi. Rendületlenül. Ma minden szórakoztatásra buzdít. Még az egyházi közeg is. Nehéz a szorgalom terhét felvállalni. Az értelmiségi lét számomra nem kiváltság, hanem többletmunka. Nemcsak szellemi, de fizikai is. Fizikai munka nélkül ugyanis nincs gerinces férfi, csak pojáca.

Novemberben töltöm a negyvenet. Hobbim a zene, a gazdálkodás és a népi jellegű építészet. A zsolttárossal vallom, hogy „ha az Úr nem építi a házat, hiába fáradnak az építők”. Czakó Gábor, Jankovics Marcell, Kassai Lajos gondolatíveit szeretem olvasni, visszakövetni.

Sz. S.: 1965. június 4-én születtem Ádámoson unitárius szülők egyet-

Szentgyörgyi Sándor

len gyermekeként, édesapám ádámosi, édesanyám küküllővári származású. Elemi iskolába Ádámoson, az általánost Küküllődombón jártam. Dicsőszentmártonban érettségiztem. Második osztályban megkérdezte a tanító bácsi, hogy ki mi szeretne lenni. Én már akkor határozottan azt mondtam, hogy én pap szeretnék lenni. 1983-ban először felvételiztem a teológiára, a felvételi végén viszont kiderült, hogy egyetlen helyet hagytak jóvá, azt is katonaviseltnék. Következett Bukarestben rendes katonai szolgálat, azután két évet dolgoztam a dicsőszentmártoni üvegyárban fémforgácsolóként. Így tehát mesterséget is tanultam, éjszakai műszakban is dolgoztam. Teológiai tanulmányaimat 1987–1992 között végeztem. Két évet marosvásárhelyi gyakorló segédlelkészként töltöttem, huszonhárom évet Désfalva, majd Dicsőszentmárton lelkészeként. Szinte három évtizede papskodom. Harmadik esperesi mandátumomra ez év június 4-én választottak meg.

Sz. E.: 1980-ban születtem Kolozsváron. Szüleim és nagyszüleim az egyházhoz, a tanításhoz, a nép-

Szabó Előd

szolgálatához közel álltak. Minden napjaink része volt az egyházi gondolkodás, illetve az egyházzal való gondolkodás és gondoskodás. A sinfalvi papilakon töltöttem életem első hat évét, majd Kolozsvárra költöztünk. Itt jártam iskolába

első osztálytól egészen a teológia befejezéséig: előbb a Brassai Sámuel Elméleti Líceumban, majd az Unitárius Kollégiumban (ma JZSUK). 2005-ben végeztem el a teológiai tanulmányaimat a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézetben. 2005 és 2007 között a Székelyudvarhelyi Belvárosi Unitárius Egyházközségben szolgáltam gyakorló segédlelkészként. 2007 szeptemberétől az úrmösi gyülekezet lelkésze vagyok. Úrmösön alapítottam családot, feleségem, Kata óvodapedagógus. Két gyermek teszi teljessé életünket: Magor nyolcéves, Regő pedig öt. 2019 és 2020 folyamán tíz hónapot töltöttünk a kaliforniai Berkeley városában, ahol a Balázs Ferenc-ösztöndíjnak köszönhetően élvezhettük amerikai unitárius univerzalista testvéreink vendégszeretetét.

Szabadidőmet a családom körében töltöm, a természetjárás és a sport is mindig fontos része volt az életemnek. Szolgálatomban Jézus példázataiban keresem az eszményképet, de néhány hónapja a hegyi beszéd egyik mondatát találok lényegesnek: „...a ti beszédekben az igen legyen igen, a nem pedig nem, ami pedig túlmegy ezen, az a gonosztól van.” (Mt 5,7) A világban tapasztalható bizalmatlanság és kételkedés növekedése közben fontos, hogy a kisebb közösségekben, szeretetközösségeinkben a bizalmat egyre erősítsük, gyarapítsuk.

• **Meséljen arról, hogy miért döntött úgy, indul az egyházköri választásokon! Hogy látja, mi az esperes szerepe az egyházi munkában?**

Cs. L.: A lelkészek egy része megkeresett, hogy vállaljam a jelöltséget. Úgy gondolták, hogy jó vezetője tudnék lenni az egyházkörnek. Erre rögtön reagáltam is, hogy én épp ellenkezőjét érzem, azaz rossz esperese leszek a körnek, amennyiben ez egy személyben ragad, s az úgy nem egy közös akarat, cselekedet eredményeként teljesedik

ki. Nem mellékesen jó esperese volt a Székelykeresztúri Egyházkörnek, aki sok energiát fektetett munkájába, hogy a sok elképzelés, akár érdek mentén megtalálja a közös nevezőt. A jelöltségre való felkérésre pár nap múlva válaszoltam, miután egyeztettem a családdal. A család támogatása, illetve beleegyezése megkerülhetetlen volt, így a legszentebb közösség áldásával mondhattam igent.

Úgy gondolom, hogy nagy szükség van az esperesre, illetve az egyházkörre. Az utóbbi években egyre több adminisztrációs munka háruult a kör vezetőjére, így féltő volt, hogy háttérbe szorul az a lényeg, amire én nagy hangsúlyt szeretnék fektetni. Elgyengültek közösségeink. A „miértre” már nem kielégítő válaszok az anyakönyvek negatív statisztikái, az elvándorlás, külföldre való kitelepedés. Látszólag megmagyarázzák a számokat, de a meg- és ittmaradt lelkek válaszok nélkül csellengnek. Értelmét, értékét kell kiemelnünk mindannak, ami maradt. Féltreértés ne esék, nem maradékközösségekről beszélek, hanem azokról az emberekről, hívőkről, akik keresik helyüket a nagyvilágban, még akkor is, ha mindez otthon történik.

A 21. században meggyengült a bizalom: Istenben, emberben, a világban... Súlyos, amikor önbizalmunk elvesztése miatt aggódunk. Sok közösség veszítette el önbizalmát. Nemcsak az alig pár lelkes, hanem a többszáz, többeszes közösségek is keresik önmagukat. Ebben az útkeresésben szeretnék lámpás lenni a többi lelkésszel és világi vezetővel együtt. Az esperes biztatója kell legyen ennek a munkának.

Cs. M. L.: A jelöltséget az esperesi hivatalra nem vállaltam volna, ha nem biztatót volna az a néhány ember, aki partnerül szegődött, és akikre tudásuk, gyakorlatuk, talpraesettségük, kinyilatkoztatott barátságuk miatt bőven van okom felnézni. Köszönöm nekik.

Miért vállaltam? Nem tudok mást mondani, mint amit mondtam június 4-én, az egyházköri választáson.

Vállaltam és vállaltuk, mert számunkra a jövő nem gyakorlati hatás nélküli ideológia, hanem oly időkeret, ahol érdemben vagyunk jelen.

Vállaltuk, mert látjuk az akaró lelkészekben és az odaadó világiakban a tehetséget, s tudjuk, mekkora vétek azokat leforrázni vagy zsákutcában hagyni.

F. L. L.: Az esperesi tisztségért való indulásomat is az emberekkel az emberekért, a közösség tagjaival a közösségért való munkálkodás miatt vállaltam. Amikor egy rádióinterjúban megkérdeztek, mit tartok Bözöd falu legnagyobb értékének, én azt válaszoltam, hogy az embereket. Ők azok, akik a múltban, a jelenben – és ennek így kell lennie a jövőben is – értékeket teremtettek és kell teremtsenek. Ezért munkálkodtam és munkálkodom gyülekezetem tagjaival, s a közös munkánk eredményeként, amit e helyen is szeretnék megköszönni nekik, életem meg az esperesi tisztség elnyerését. Ezt a munkát szeretném végezni egy nagyobb közösségben. Bár önálló egyházközségként működünk egy meghatározott területen (Marosi Egyházkör: Mezőség, Marosvásárhely és környéke, Maros, Nyárad és Kis-Küküllő mente), de kölcsönösen örvendve az egyházközségi szinten elért sikereknek, segítve egymáson, ha erre szükség van, az a mi feladatunk, hogy egy nagy gyülekezetként működve éljük meg unitárius hitünket, és értékeket őrizve és teremtve építsük unitárius egyházunkat.

Az esperes szerepét és feladatát az SZMSZ (Szervezeti és Működési Szabályzat) határozza meg, ami szerintem eléggé korlátozott. Ennek értelmében az esperes egyfajta közvetítő szerepet tölt be, ami szerintem kevés. Persze az esperes személyétől függ, hogy emellett

még mit tart fontosnak az adott körben munkatársaival. Ezt a többletet fontosnak tartom, meg szeretném valósítani.

S. A.: A járványhelyzet váratlanul érte egyházamat. Ha egy autónak lejárt a műszakija, nem mehet az úton tovább. Az egyházi vezetés minden szinten lejárt megbízással is továbbvitte a továbbvihetlent. Nem kerülhetett sor a revízióra, a fékpofák, kormánykazetta cseréjére. Így konszolidálódott a bizalmatlanság légköre. Már 2018-ban, a nevezetes emlékévben tudatosult bennem, hogy körömben feladatam van. Többet érezték, hogy vállalni fogom a megmérettetést. Nem tolokodtam. A változást igénylő lelkésztársakkal három fórumon egyeztettünk a potenciális jelöltekkel. Idősebb és tapasztaltabb, köztisztviselőnek és közösségi bizalomnak örvendő lelkésztársakat próbáltunk nevesíteni a feladatra. Némelyikük korábbi hiteltelenítési cselekmények, mások nyugdíjazás előtti állapotuk okán nem vállalták a megmérettetést. A lelkésztársaim, akik beszálltak e kis ladikba, a változást akarók lélekvesztőjébe, aminek kormányosává szegődtem, így szóltak: „Hát, nincs sok esélyed...”

Június 5-én volt a köri tisztújítás. Egy szoros eredményt hozó tisztújításon vagyunk túl, sok csalódással és sérelemmel. Nekem sem volt választási sikerélményem. Az az érzésem támadt, mintha valakik ellopták volna az ünnepeket. Nemcsak az esperesi tisztségre választottat, de egyetlen tisztségre választottat se köszöntött senki. A választást követően három óvás volt.

Szerintem az esperes feladata a szellemi küldetéstudat, a regionális unitárius öntudat erősítése. Az esperesi hivatal nem egyházpolitikai stratégiai fészek, egyházköri tanács mögé rejtett tüzelőállás, hanem az anyaszentegyház olyan asztala, amely mellé alázattal kell leülni, beszélni, közösségi élmény-

ben részesülni. Itt, Csíkszeredában, ahol tizenegy éve boldog unitárius lelkész vagyok, egyetlen katolikus gyülekezetben többen vannak, mint mi az egész Székelyudvarhelyi Egyházkörünkben. Megtépázott sorsunk és kiszolgáltatottságunk bizalmas, egymásért összezáró, pozitív egyházi-lelkészi szellemet, kollegialitást feltételezne. Rendkívüli minőségű lelkészek és gondnokok állnak ma strázsán. Lelkészeink többrétű végzettséggel, gondnokaink társadalmi-vezetői tapasztalatokkal rendelkeznek. Egyházi életünknek prosperálnia kell, és nem belviszályokban elerőtlenednie. Nem mindegy, hogy mi a vezényszó, a paradigma.

Sz. E.: Miután Török István esperes bejelentette, hogy nem vállalja a jelölést, tudtam, hogy fel fog merülni a kérdés, akarom-e vagy sem a munkáját folytatni. Munkatársaim közül is támogattak néhányan a döntés meghozásában, de nem sokat gondolkodtam. A választás alkalmával is megfogalmaztam a választ a kérdésre: egyrészt azért vállaltam a jelölést, mert hiszem, hogy tizenhárom évre terjedő egyházköri jegyzői munkám során olyan tapasztalatokra tettem szert, amelyeknek segítségével hasznára lehetek egyházkörünknek, egyházunknak; másrészt az egyházkörben eltöltött évek alatt arról is meggyőződhettem, hogy a lelkészek és a világi vezetők között még a nézeteltérések közben is mindig fennállt a kölcsönös tisztelet, és a támogató hangulat uralkodott a közös ügyekben. Végül pedig éreztem, hogy nekem is szükségem van az új kihívásra, a másfajta szolgálatra.

Az esperes feladatát abban látom, hogy munkatársaival együtt, akikkel együtt az egyházkör vezetését vállalta, segíteni tudjon a gyülekezetekben felmerült kérdések és gondok megválaszolásában és megoldásában. Az esperes mindeddig olyan személy volt eb-

ben az egyházkörben, akihez bátran lehetett fordulni, akiben meg lehetett bízni, s a megoldásokat közösen keresni. Az intézményi léttel járó adminisztratív kötelességek mellett ebben látom az esperes, az egyházköri vezetőség szerepét.

Sz. S.: Küküllői Egyházkörünkben a hangulat mindig békés volt. Kevesen vagyunk lelkészek és világiak is, de egyetértés, egymásra figyelés, gondoskodás mindig volt. Közös dolgainkat közösen végeztük. Minden lehetséges dologban próbáltuk a legjobb megoldást megtalálni. Nincs pártoskodás, nincs magánérdek. Mindenkire szükségünk van. Ellenvélemények is vannak, de a középút, a mérsékeltség és megfontoltság elengedhetetlen. A kör új vezetősége a régi. A közügyigazgatónk új, a jó szándék és a tenni akarás jellemzi.

Mi az esperes szerepe az egyházi munkában? Nem a szereplés! Az esperesnek feladatvállalása, rálátása, meglátása, hivatástudata és lelki-anyagi egyensúlya kell legyen. Ő a szolgáló, irányító, számonkérő, gondoskodó.

• Ossa meg lapunk Olvasóival, hogy milyen tervekkel lát neki munkájának! Hogy látja, mik egyházköre erősségei, illetve gyengeségei?

Cs. L.: A Székelykeresztúri Unitárius Egyházkör nagy lehetősége az, hogy a gyülekezetek közel vannak egymáshoz. Ennek eredményeképpen a segítség, a munka hamarabb érkezik egymástól, egymásnak. Le kell építenünk a kizárólagosságot, miszerint minden közösség csakis saját földrajzi helyzetére fókuszál, illetve csakis saját lelki, szociális, anyagi forrásai táplálhatják. Mindemellett meg kell látnunk a szomszédot is, aki a létfenntartáson túl a lelki tartalmakra is igényt tartana. Furcsa ez a 21. század, így egyre gyakrabban látni hús patak mellett szomszédot. A segítség mindannyiunknak jól jön,

az együttműködésre nagy szükség van.

Cs. M. L.: Azért vállaltam/vállaltuk a jelölést és a hivatal betöltését, mert szeretném és szeretnék azt, hogy a Kolozs-Tordai Egyházkör legyen az a hely, ahol méltanyosság van, nem kettős mérce. Mert szeretnék, hogy hozzájáruljunk a magunk tehetségével ahhoz, hogy ezen kör unitárius hívei felismerjék, hogy az oly igen szükséges vigaszt, irányt, értéket, megtartó fonalat, közösséget, tartós kapcsolatokat megtalálják a saját gyülekezeteikben. Szeretnék, ha ez az egyházkör az a hely lenne, ahol az ember választ talál kérdéseire, ahol a hívek távolmaradása nemcsak a persely üressége miatt fáj.

Vállaltuk, mert szeretnék, hogy ez a kör az a hely legyen, ahol tudunk egymásnak őszintén örülni, tudunk közösen és nem egymáson nevetni, ahol az egyházi és liturgikus eseményeken túl gyülekezeteinkben odafigyelünk a gyerekekre, a fiatalokra, az asszonyokra, a férfiakra, az idősekre, az identitásra, az önismeretre. Folytatni azt, ami jó, elhagyni azt, ami keserűséget váltott ki.

F. L. L.: Nyolc év körüli közügyigazgatói tisztség után úgy gondolom, van némi, de nem teljes, ismeretem a kört alkotó egyházközségek életéről, a bennük zajló történetekről. Vannak elképzeléseim, de a körüli szinten elvégzésre váró munkát körüli munkatársaimmal (Fazakas Csaba és Szabó Zoltán Győző felügyelő gondnokok, Jenei Sándor Levente jegyző, Varró Bodoczi Barna közügyigazgató, valamint Nagy László és Palatka Attila körüli képviselők) közösen tervezzük, és hiszem, hogy közösen fogjuk véghez vinni.

A kör erősségét az emberek kell jelentseék. Bár vannak gyarlóságaink, de hiszem, hogy szeretettel, megértéssel, segítségnyújtással, s ha kell, bölcs határozottsággal, a

gyengeségeket sikerül mérsékelni. A kör életének teljesebb megismerése érdekében, ahogyan választási programbeszédemben ígértem, fel fogom keresni az egyházközségeket. Szeretném, ha egy teljesebb képet tudnék kialakítani azok életéről.

Két éve nem tartottunk esperei vizitációt, amit az elmúlt időszakban csak két évente végeztünk. Fontosnak tartom, hogy azok évente megtörténjenek.

A folyamatosan apadó lélekszám hét-nyolc főt számláló, saját templommal, adott esetben lelkeszi lakással, más jellegű tulajdonnal rendelkező gyülekezeteket eredményezett. Kell legyen bátorságunk ezzel a kialakult helyzettel foglalkozni.

A világvágy új helyzetet teremtett. Kihívásokat állított elénk, és új lehetőségeket teremtett. A lelkesztársaimmal, körüli munkatársaimmal közösen gondolkodva, tervezve és közösen cselekedve, a kialakult helyzettel szembe kell néznünk, és meg kell találjuk a megfelelő válaszokat, Isten segítségével fohászokodva és felelősséget vállalva, munkálkodva.

S. A.: A székelyföldi városok és hagyományos járásközpontok, valamint az e pontok köré rajzolódó csodafalvak jelentős része a Székelyudvarhelyi Egyházkörünkben rejlenek. Az egyházi struktúra térképét tekintve a hagyomány és innováció gondolköre szalad a szívemben most össze. Egyrészt az ősi unitárius közösségek termőtalaja ez a közeg, másrészt az újonnan megerősödött, hagyományok nélküli, fiatal közösségek felülete ez az egyházszelet. Terve helyett inkább álmom van: egy továbbgondolt lelki közösség. Műhelyben, csoportban gondolkodtunk is már ezen: lehetne akár a szeretetpatakok egyházköre is ez a koncepció. Remélem, visszaigazolható vízió lesz évek múltán ez. Gagy pataka, a Kis- és Nagy-Homoród mente, Küküllő, Olt, Maros, valamint a

Szejke-patak kötelez bennünket! A víz az élet, és a meder üzenete az, hogy a szeretet patakocskája legyen ott a völgymélyben, és ne a mindent sodró áradás. Ma, ha kilépnek a patakok a medrűkből, mindent visznek...

Sz. E.: Hiszem, hogy több találkozásra van szükségünk. Szükségünk van arra, hogy ráébredjünk, hogy a gondok, amelyekkel küzdünk, legtöbb esetben másoknak is nehézséget okoznak, s közösen könnyebb megoldást találni. A járványhelyzet elzárt egymástól minket, ugyanakkor arra is megtanított, hogy a világhálót használva lehet távolról is kapcsolatokat fenntartani. Természetesen a találkozás nemcsak arra alkalom, hogy a gondokat felszámoljuk, hanem arra is, hogy sikereinket megosszuk, megünnepeljük egymással. Értékeljük egymás munkáját, és tanulunk egymástól! Egyházkörünknek erőssége, hogy a lelkészek és a világi vezetők nem versengenek egymással, nem különálló érdekcsoportokba tagolódnak, hanem barátságos, építő hangulatban dolgoznak. A lelkészek jó közösséget alkotnak, és sok áldozatkész és tehetséges önkéntes hajlandó szerepet vállalni az egyházi életben. Egyházköri vagy egyházközségi vezetőkként soha nem szabad elfelejtenünk, hogy az egyház célja nem csupán az intézményi, az anyagi fennmaradás és fejlődés, hanem ezek keretként kell szolgáljanak az evangélium hirdetésének és cselekvő megélésének.

Sz. S.: Egyházkörünk erőssége: a lélekszám, egyházkörünk gyengesége: a lélekszám. Ezt úgy értem, hogy a négyezer-egynéhány lelket számláló egyházkörben sokkal több időt szentelhetünk egymásra, szinte név szerint ismerjük egymást, egymásra figyelünk. Másfelől olyan kevesen vagyunk, hogy hangunk a nagy közösségekben elenyésző. Itt vagyunk, élünk, dolgozunk, s talán a legfontosabb,

hogy következetesek vagyunk. Az adott szónak van ereje, a bizalom nem lankad.

• **Miben szeretné folytatni a leköszönő esperes munkáját? Mit lát követendőnek munkájában?**

Cs. L.: Az előző esperes sokat tett azért, hogy az együttműködés tetten érhető legyen. Ennek érdekében születtek a körü rendezvények (találkozók, táborok, nyugdíjas lelkészek felkarolása). Ezt folytatni szeretném, illetve gazdagítani, s megtenni mindent annak érdekében, hogy erősödjön a bizalom: Istenben, emberben, világban, önmagunkban.

F. L. L.: Kecskés Csaba leköszönő esperesnek, lelkésztársamnak, de családjának és munkáját segítő minden munkatársnak szeretnék köszönetet mondani az elvégzett munkáért. Fontosnak tartom a körü találkozó, a konfirmandustábor megszervezését az elkövetkező időszakban is. Hozzáteszem, hogy lelkésztársaimmal együtt elérkezettnek látjuk az időt ezek szervezési és lebonyolítási rendszerének az átgondolására. Lelkésztársaimmal havi rendszerességgel találkoztunk, informatív jelleggel. Erre a továbbiakban is igény van. A kör bejárásával, minden egyházközségbe eljutva sor kerül ezekre a találkozókra.

S. A.: Az előző esperes közügyigazgatóként munkatársam lesz. Van jó pár olyan elkezdett és kitaposott ösvény, amelytől balgaság lenne elfordulni. Ilyenek azok a megyei és helyi önkormányzatok által is támogatott, az egyházköri életre kiterjedő, jól szervezett és bevált események, amelyek a körü célcsoportokat átfogják és megszólítják. Ifjúság, gondnok-presbiterek, nőszövetségek programszerű eseményei. Mindezekben az elmúlt időszakban is próbáltam társ lenni mint egyszerű lelkész, de mint egyházköri tanácsos is. Örültem ezeknek. Ugyanakkor a lelkészek-

nek, lelkészcsaládoknak is kell az összerázó, megerősítő alkalom.

Sz. E.: Két esperes munkáját láttam testközelből, egyházköri jegyzői szolgálatot teljesítve. Pap Mária és Török István szolgálatában is azt csodáltam leginkább, hogy mindig képesek voltak megőrizni derűs nyugalmukat, a feszült pillanatokban is higgadtan, lényegre törően, tárgyyszerűen tudtak megnyilvánulni. Nem a rájuk ruházott hivatal jeleivel, hanem ezzel a bölcsességgel vívták ki mindannyiunk tiszteletét és szeretetét. Egyházi közösségünk aránylag kicsi, minden tehetséges és jóindulatú munkásra szükségünk van az aratásban, nem engedhetjük meg magunknak a sértés és a sértődés fényűzését, és a csoportokra szakadás felelőtlenségét. Salamon királyhoz hasonlóan kérem én is a jó Istent, hogy a feladathoz mért bölcsességet és hitet is adjon szolgálómban, adjon azoknak, akikkel együtt fogunk munkálkodni.

• **Minden tisztség betöltése felelősségvállalást is jelent. Mergosztaná életének azon pillanatát, amikor először döbbsent rá arra, mit jelent a felelősség vállalása? Mit jelent önnek a felelősség vállalása?**

Cs. L.: A tisztség felelősségvállalást is jelent. Számomra nem ismeretlen. Ez az érzés, illetve tudat akkor érintett meg igazán, s folyamatosan „ébreten tart”, amikor vállaltuk a négy gyereket, s elköteleztük magunkat, hogy mindent megtecszünk életük teljességéért. Mind a saját gyülekezet, mind a többi más gyülekezet iránt hasonlóan érzek, s bízom abban, hogy a tökéletesedés, s nem a forgácsolódás útján fogom kísérni közösségeink életét.

Cs. M. L.: Az esperesi munka felelősségét egy közös vágyért való közös munka megvalósításaként határozom meg. Munkatársaimmal – Fodor Dorottya és Kolozsi Ernő felügyelő gondnokok, Job-

bágy Mária Júlia, a Kolozsvári Belvárosi Unitárius Egyházközség segédlelkésze, Vagyas Attila lelkész, a Gondviselés Segélyszervezet munkatársa – szeretnénk, hogy egyházkörsünk legyen az a hely, ahol élő a felelősség, ahol a hibát is beismerjük, ahol egymást nem le-törjük, lekussoljuk, megfürjük, hanem lelkesítjük. Nem kigúnyoljuk, hanem támogatjuk. Pont, mint akik élen járnak a testvérszeretben. Bárcsak lenne az a hely, ahol megragadjuk a lehetőségeket, és ahol tudják az atyafiak, hogy ami nekünk, a közösségnek jó, az nekem, az egyénnek is hasznos.

F. L. L.: A konfirmáció alkalmával, a káté elsajátítása, majd alig két év elteltével édesanyám súlyos megbetegedése szembesített a felelősség vállalásának tényleges voltával. Attól a pillanattól kezdődően több felelősséget kellett vállalnom önmagamért, a családjáért. Istennek hála ezt nem teherként éltem meg. Egy lehetőség teremtődött, hogy tudatosítsam magamban, a többletmunka több örömet, sikerélményt is hozhat. A szükség nagy úr, mondta édesapám, de olyan dolgokat tanultam meg, ami ma nagyon nagy segítség. Nem szerettem kapálni, most évről évre egyre többet vállalom belőle. Szinte napi rendszerességgel kimenni a kertbe, fáradozni azért, hogy a növények fejlődjenek, termést hozzanak, örömet fakasszanak, felelősségvállalásra figyelmeztessenek. Ők csak általunk tudnak termést hozni. Mára számomra egyértelmű, hogy ezáltal számomra és a családom számára örömet szerzek.

Az emberek, akikért és akikkel dolgozunk, velünk együtt tudnak eredményeket elérni, s az együtt megélt örömök Isten áldásaként teszik gazdagabbá életünket.

S. A.: A felelősségtudatot a családi környezettől örököltem. Nálunk azt mondják: „Te vagy a szeres!” Ez körülbelül azt jelenti, a mindenes. Amikor mindenről te felelsz. A

szertartás szavunknak is ez a nyitja. A szertartás a mindenség, a teljesség, a kerek egész megidézésének ideje. Gyermekkoromban a szüleim munkahelyen dolgoztak, a nagyszüleim pedig a kollektívben, később a társasban. Délután a családi birtokon dolgoztunk. Küzdötünk. Mindig volt saját gazdaságunk. Ez volt a mi kis autonómiánk. Amikor a felnőttek elmentek ott-honról, a három fiú közül jelöltek ki egyet az adott napi teendőkre. Mielőtt a kapun kifordultak, még egyszer visszakialtottak: „Andris, Alpárka vagy éppen Misike, ma te vagy a szeres!” Hogy miben állt ez? Sorolom is: a csirkéknek, récéknek kétóránként kevertet, vizet és aprított hagymaszárat adni. Délben a disznóknak zöldet szórni. A borjút megitatni, az útra kiterelt pipékre ügyelni, hogy az autók ne üssék el. Vihar esetén minden készüléket a dugaszból kihúzni, és ha valaki a rokonok, szomszédok közül bejött érdeklődni, pontosan megmondani, hogy a felnőttek hol is vannak, és hogy délután hová is megyünk takarni. Mindeközben persze időnként meglógtunk gombászni, halászni, fürdeni, no meg a régi iskola udvarára focizni is. Így állt össze a felelősség és a felhőtlen kora a lelkemben.

Én úgy érzem, hogy esperesként most én leszek a „szeres”. Is-tennek az a felelősségteljes gyermeke, aki elvégzi a rá bízottakat, meglátja a háztáji teendőket, önálló feladatokat, s mindeközben a többi gyermekkel együtt rezdülő, pajkos játszótárs marad. Minden adott mindehhez szép, nagy és ke-rek körünkben.

Sz. E.: Pontosán tudom, hogy hol és miképpen éreztem a felelősség terhét először. Tizenkét éves korom óta cserkész voltam. Mindig izgatottan vártuk a nyári nagytábor kéthetes vidám és tartalmas időszakát. Ahogy teltek az évek, egyszer csak azon vettem észre magam velem egykorú társaimmal együtt, hogy lassan már nem min-ket szolgál a nagytábor, a cserkész-élet, hanem észrevétlenül úgy alakultak a dolgok, hogy mi szolgálunk másokat, kisebbeket. Példát kellett mutatni, segíteni kellett, többet kellett vállalni, mint mások vagy mint mi korábban. Kezdetben nem volt könnyű elfogadni ezt a változást, de később ráébredtem, hogy a felelősségvállalás, a többlet-szolgálat nem csökkenti az élmények értékét, sőt gazdagítja és tartalmasabbá teszi azt. Ez a meggyő-ződés nemcsak engem ösztönöz, de

biztos vagyok benne, hogy ez a mozgatóerő minden egyházat, közösséget áldozatosan szolgáló ember cselekedetei és szavai mögött.

Sz. S.: Majdnem tizennégy éves voltam, amikor saját konfirmálásom alkalmával az istentiszteleten az énekvezéri teendőket láttam el, akkor még nem, de utána tudatosodott bennem, hogy hatalmas felelősséggel bíztak meg már akkor.

Én küüllőmenti vagyok, s az is maradok. Hitem szerint a népet szolgálni, Istenhez felemelni, a szószéki szolgálatokat becsülettel végezni, a templomajtot mindenki előtt szélesre kinyitni nem könnyű, de nemes szándék, s tenni kell. A lelkész segítsen az embertársainak, a lelkész, ameddig él, adjon, s amikor meghal, akkor hagyjon.

Utolsó gondolat: ez a világvárvány mindenkit megpróbált, a régi rend nehezen vagy egyáltalán nem áll vissza. Az egyházi életet is át kellene gondolni, szervezni oly mértékben, hogy lelki méltóságot és életegyensúlyt találjon benne a hívő lélek. Egyházunk szolgáló egyház, de egyre gyakrabban tőlünk is a szolgáltatást kérik, érvelve: hisz megfizetik. Isten akarata érvényesüljön mindnyájunk életén.

Ma is légy áldott!

Kétféle ember van – mondta Albert Einstein –, az egyiknek minden varázslat és csoda, a másiknak semmi sem az. Időnként el kell ismételnünk ezt a bölcs mondást, hisz hajlamosak vagyunk belefeledkezni a hétköznapi sodrásába. Ilyenkor hullhat az áldásos eső, minket a sár zavar; süthet a nap, minket a fejfájás gyötör; ihatunk mennyei jeges kávé, ha a zajra figyelünk, és láthatjuk gyermekünk arcát mindennap, ha csak rosszkódására reagálunk. Tengernyi csoda és megannyi szépség vesz körül bennünket! Annyi ajándékot

kapunk, hogy talán soha nem tudjuk megköszönni – és mégis hajlamosak vagyunk a rútat látni, an-nál leragadni, akörül forogni és a sajnálat vagy önsajnálat örvényé-be tekeredni.

Tudjátok, nehéz időköt élek én is mostanság. Újra és újra tanítom magam arra, hogy mire nézzek: az épp nyíló rózsáimra, a kiadós eső után időnként megjelenő szivárványra, a felém forduló őszinte emberekre, az értékekre – amiből nem vagyok hajlandó alábbhagyni. Kellenek a nehézségek, tudom. Kellenek, mert nélkülük nincsenek magasságok és a csiszolatlan gyémánt is csak szürke kötőmög ma-

radna. S főként tudom: semmi sem történik hiába, Istennek terve van.

Ezért jó ma is emlékeztetni magam, titeket: meg kell látni a varázslatot és a csodát. Nem szabad elhinni, hogy a világ szürke és az élet értelmetlen! A világ gyönyörű és az élet csodaszép! Tanítsd magad meglátni! Lukács is ezt üzeni ma nekünk: „ha Mózesre és a prófétákra nem hallgatnak, az sem győzi meg őket, ha valaki feltámad a halottak közül” (Lk 16,31) – ne te légy e hitetlen, sőt légy az, aki elsőként tesz bizonyosságot arról, hogy a Fenséges egyedi és megismételhetetlen gyermeke!

ÚJVÁROSI KATALIN

Bükkfalvi nevezetességek

FORRAI TIBOR

• Orbán Balázs írja *A Székelyföld leírása* című művében: „Szt.-Mártonnak Homorodon tuli részét Bükk-Szt.-Mártonnak vagy egyszerűen Bükkfalvának is hívják, mivel régen a felette lévő hegyet nagy bükkerdő koronázta. Itt mutatnak egy egyszerű szalmás házat, hol *Gedő János* jeles tudósunk született. Gedőt megelőző egy másik nevezetes író is került ki Szt.-Mártonból, s ez a 17-ik század közepe tájt szerepelt *szent-mártoni Bodó János*, ki korának legelső költője volt. Legnevezetesebb munkája az 1638-ban Kolozsvártt megjelent *Tékozló fiu*. Irt ő sok más vallásos és közhasznu költeményeket (vasról, sóról, vadászatról) melyeknek csak emléke maradt fenn Turi Mihály verseiben. Bükkfalva felett van a Biró család sirboltja, és a völgyben lenn a nagy malom közelében némi sánczok, mit *Tatárszállásnak* neveznek. Mondják, hogy itt volt a tatárok erődített táborhelye, s mutatják a gödröt, hova a legyilkoltakat behantolták.”

Itt, Bükkfalván található Hargita megye talán egyetlen magán-falumúzeuma. Létrehozójával, László Árpáddal és feleségével, segítőjével, László Ildikóval beszélgettünk a múzeum létrehozásáról, fejlesztéséről, anyagiakról, támogatókról, saját rendezvényeiről, a szintén általuk létesített és vezetett Alkotók Házáról.

Kikkel beszélgettem? László Árpád 1951-ben született a Homoródszentmártonhoz tartozó Bükkfalván, és ott is nevelkedett. Elemi iskoláit Homoródszentmártonban végezte. Jó zenei képessége révén tanárai a marosvásárhelyi zeneiskolába irányították, de anyagi nehézségek miatt csak Székelyudvarhelyen tudta folytatni tanulmányait mint szakiskolás, majd esti tagozaton leérettségizett. Tizennyolc évig az akkori Tehnoutilaj üzem alkalmazottja volt. 1975-ben megnősült, két gyermek édesapja. A rendszerváltás után felesége Magyarországra költözött a gyerekekkel, s mivel ő nem akarta követni, útjaik elváltak. Árpád hazaköltözött Homoródszentmártonba, ahol kántori szolgálatot teljesített az unitárius egyháznál. Közben Kolozsváron, az unitárius kántorképzőn bizonyítványt is szerzett. A kántori szolgálat mellett dolgozott esztergályosként, volt zenetanár a helyi iskolában, majd a homoródszentmártoni tanácsnál dolgozott mint kultúrigazgató. Onnan is ment nyugdíjba. Jelenleg a Székelyudvarhelyi Belvárosi Unitárius Egyházközségben teljesít kántori szolgálatot.

Munkás éveit aktívan részt vett népünk kulturális életében, akár színjátszás, akár éneklés vagy zenélés terén. Közösségépítő tevékenysége mindmáig kimagasló. Szívügyének tekintette Bükkfalva sorsát, és mindent megtett annak érdekében, hogy életben

tartsa a kis települést. Szülei, nagyszülei hagyatékát tiszteletben tartotta és mindvégig ápolta testvéreivel együtt. Mikor már Bükkfalva majdnem minden lakója elköltözött az áramszolgáltatás hiánya miatt, ők maradtak. Felesége, László Ildikó Székelyudvarhelyen született és ott is nevelkedett. Érettségi után nyugdíjazásáig könyvelőként dolgozott. Szintén két gyermek édesanyja, de az ő első házassága is válással végződött. Így, amikor 1998-ban találkoztak, mindketten szabadok voltak.

És hogy miként hozták létre a múzeumot? Mivel Árpád nagyon kötődött szülőfalujához, és Ildikónak is megtetszett az elhagyatott kis falu, elhatározták, hogy megmentik a még megmenthetőt. Így született meg a gondolat, hogy a nagyszülők árván maradt, még az 1850-es évek körül épített házacskájából emlékházat alakítsanak ki, amely a Múlt Idők Háza elnevezést kapta. Szándékuk nemcsak a népi értékek gyűjtése volt, hanem az emlékek megőrzése. Hiteles formában akarták megtartani mind az épületeket, mind a berendezést. A múzeumban egy egész kereszműhely, az udvaron rengeteg népi eszköz, a szobában régi fényképek, bútorok, dokumentumok, használati eszközök vannak elrendezve. Az Alkotók Házát szintén egy összeomlás szélén álló házból alakították ki. Hogy életet leheljenek bele, elhatározták, hogy közösségi házat csinálnak belőle, kiállításokat, művésztalálkozókat, kézműves tevékenységeket szerveznek.

Az udvaron kiállított szerszámok, munkaeszközök többnyire szülői örökségből maradtak. Így minden darabnak története van, és felidézi a szülők egész életét születéstől a halálig. Ugyanakkor a hiányzó tárgyakat adományokból fedezték, többnyire volt bükkfalvi lakosoktól. Legtöbb adományt néhai Opra István lányától, Opra Margittól kaptak. A falumúzeum működtetői ezúton is köszönetet mondanak az adományokért, hisz nélkülük jóval hiányosabb lenne

a tájház. Sok adomány gyűlt a homoródszentmártoni lakóktól is. Így egyre szemléletesebbé vált a hajdani paraszti világ életformájának a bemutatása.

A tájházat többnyire önerőből tartják fenn. 2018-ban létrehozták a Múlt Idők Háza Egyesületet a támogatási lehetőségek elérése végett. Kisebb támogatást a Hargita Megye Hagyományőrzési Forrásközponttól kapnak a Tájházak Hete keretén belül. 2020-ban pályázat útján Hargita Megye Tanácsától is kaptak támogatást egy turistapihenőnek és ugyanakkor különféle rendezvények szervezésére szükséges fedett létesítménynek a kialakítására, amiben nagy segítséget kaptak a gyepesi Benedek Barna vállalkozótól.

A tájház évfordulóját minden évben megünneplik valamilyen eseménnyel. Ugyanakkor minden évben részt vesznek a tájházak hetén a Hargita Megyei Hagyományőrzési Forrásközpont szervezésében. Ilyen alkalmakkor kiállítással, különféle eseménnyel várják az érdeklődőket. 2019-ben megszervezték az első nyíres napot, amit Simó Sándor esperes istentisztelettel nyitott meg, majd a homoródszentpáli Csillagvirág gyermektáncgyűttes és a Székelyudvarhelyi Belvárosi Unitárius Egyházközség énekkara szereplése gazdagított. Az ünnepséget bográcsversenny zárta.

A Természet Szíve Egyesülettel szoros kapcsolatot tartanak fenn a turizmus fellendítése terén. A reklámtáblák szerkesztése az egyesület feladata volt. Ennek köszönhető, hogy a Via Transilvanica útvonala áthalad Bükkfalván, ami ugyancsak vonzza a turistákat. A két egyesület kölcsönösen részt vállal a kitzúzott célok elérésében mind fizikailag, mind szellemileg. A kilátót a Természet Szíve Egyesület építette Mészáros Lajos tiszteletére a homoródszentmártoni Leányerdőben, de a közös munkában László Árpád is részt vett. A néhai Mészáros Lajos is nagy rajongója volt a természetnek.

Látogatók többnyire tavasztól ősziig érkeznek. Nagy örömeikre a környező iskolákból, óvodákból is hozzák a gyerekeket, akik nagy érdeklődéssel hallgatják a tárlatvezetést. A látogatók száma változó: 50 és 100 között, a tavalyi évet kivéve, amikor alig keresték fel. Nagy terveik soha nincsenek. Kis lépésekben haladnak. Próbálják fenntartani önerőből, ami van, és azzal bővíteni, amire szükség van. Az idejüket egy kerti sütő építése. A kenyérsütés bemutatásával egy újabb turistalátványosságot hoznak létre. Ha sikerül megszervezni a második bükkfalvi nyíres napot, akkor arra minden Bükkfalváról elszármazott személyt meghívunk.

A tájház népszerűsítése Facebookon, médián keresztül történik. A tájházról filmet készített Fábian Kornélia a *Tájak, beszélő házak* dokumentumfilm-sorozatába, a Duna TV *Térkép* című adásába Magyarai Tekla készített dokumentumfilmet.

A tájház szomszédságában található a világhírű szobrászművész, Román Viktor szoborparkja.

Román Viktor szobrászművész Homoródszentmárton szülőtte volt. Tanulmányait Marosvásárhelyen, majd Bukarestben, a Képzőművészeti Főiskolán végezte. 1967-ben elhagyta Romániát, és Franciaországban telepedett le, de alkotásaiban jelen vannak szülőföldjéről vitt emlékei. Édesapja emlékére készítette az *Ekét*, a *Kibelezett bikát*, a sokféle szekérmotívumot, de hazájára emlékeztet a *Kárpátok kapuja*, a *Kárpátok kútja*, *Attila szekere*. Alkotásai fából, fémből készült modern kisplasztikai szobrok, de számos közterti monumentális szobra is van főleg Párizs környékén. Halála után bátyja, Román Elemér emlékparkot hozott létre a család bükkfalvi birtokán, aminek megnyitó ünnepségére 2009-ben került sor kilenc szoborral. Azóta a szoborállomány minden évben bővült. Jelenleg 14 szobor másolata van térben kiállítva, felnagyított formában.

De nemcsak a tájház és a szoborpark miatt érdemes ellátogatni Bükkfalvára. Hogy mit érdemes tudni a településről?

Bükkfalva története visszanyúlik a feltehetően a 16. században Homoródszentmártonba költözött Biró család történetéhez. Az elmondások alapján (nem hivatalos forrásból) Bükkfalva helyén hatalmas bükkerdő létezett, ami a Biró család birtokában volt. Azonban az egyik Biró lány német eredetű férje, miután özvegy maradt, és nem lévén gyermekük, az erdőt kivágatta, és a fát Németországba szállította. A helység neve ezért Bükkfalva. Feltehetően már a 17. századtól lakott volt. Bár most Homoródszentmártonként szerepel, Udvarhely vármegye 1913-as térképén még különálló faluként tüntették fel. Az ott található temetőben volt valamikor a Biró család sírboltja is, amelynek ma már csak a helye van bekerítve a közbirtokosság jóvoltából. Ezelőtt húsz évvel még sok mindent lehetett volna feltárni a temetőben, de azóta rengeteg kidőlt sírkövet vittek el saját szükségleteikre az emberek. Egy székely kapu talapzatából került elő László Árpád 1791-ben született üknagyapjának, Daradics Györgynek a sírköve is. A Daradics család sírköveit Lakatos Sándor unokaöccsével az elmúlt években újraállították. Amíg lehet, őrizzük emléküket – fejezte be a beszélgetést a László házaspár.

Mit lehet ehhez hozzáfűzni? Két lelkes ember önerőből olyan dolgokat visz végbe, amit mások nagy támogatással sem tudnak megvalósítani. Mert hiányzik belőlük az, ami Árpádban és Ildikóban megvan: a lelkesedés, a szülőföld, a szülőfalu szeretete, a hagyományok tisztelete-művelése. Isten adjon erőt nekik ennek a nemes munkának a folytatásához. Várják a látogatókat, mert Bükkfalva csodálatos hely. A leendő látogatóknak álljanak itt kedvcsinálónak Jánosfalvi Sándor István szavai: „Most szélllyel néztem e szép vidéken is. Ott fekvék előttem a falu belső felében a kis Bükkszentmárton a nagyobb Sz.-mártonnak egy Homoród által külön választott kis szakasztéka.

Nevét egy mellette korona gyanánt állott szép kis kerek bükk erdőtől vette, mely hasonlólag a Bíró család egyik ágának birtoka vala. Ezen hely volt az, mely nemcsak e külömban is kedves szegletet igen regényessé tette s szép tekintetűvé a szemnek, de e volt az is, mellyel mint ilyenén legelőbb pillantván meg a lakosság minden óhajtva várt tavasszal a kiujuló zöld erdőt legelőbb is látogatta meg azt majálisi természet szépségét éldellő multság végett... Ennek közelében egy erdei kedves völgy pataktól megszakasztott nagy

dombnak téres tetején a kis Bükkfalva más oldala felett áll a nagy Bíró családnak ősi kriptája, hol örök álmukat alusszák annak sok derék tagjai és következői... E kriptadomb aljában vagyon egy szalmával fedett, vakolatlan, magos fekete kőház, kalaplevéve és tisztelettel közelítsünk ehez és tartsuk méltónak belül is megtekinteni, mert ez e helynek nagy ritkasága, mert itt ebben született hazánk egyik tudós könyvbuvára s külömben is nemes lelkü derék uri embere Hszentmártoni Gedő János úr.”

Gaudeamus...

BENCZÉDI ZSÓFIA

• Főtiszteletű püspök úr, nagy tisztelt tanári kar, egyházi és világi előljárók, kedves diáktársak, kedves szülők, nagyszülők, rokonok, tisztelt gyülekezet, és mindazok, akik velünk együtt ünnepelek!

Szeretném, ha ez nem a búcsú pillanata lenne, hanem a visszapillantásé, a hála pillanata a megtett útért. Így könnyebb megragadni mindazt, ami most belülről feszíti, feszegeti mellkasunkat, segít megérteni a költő szavát: a „fájdalom a boldogságnak egyik alkatrésze” (Arany János). Hálások vagyunk minden csodáért és küzdelemért, mert mindent, ami szép és nemes, azt csak küzdelemmel lehet megszerezni! Hála minden imádságért, amelyet valahányszor elmorzsolunk, és amelyet valahányszor elmorzsolnak értünk szüleink, tanáraink, barátaink, társaink. E nélkül nem sikerült volna. Hála a bennünket összekötő fonálért, amelyről hiszem, mélyen hinni akarom, hogy sohasem szakad el.

Mint Csongor és Tünde történetében, mi magunk is kerestük és keressük az igaz utat, amely a tökéletesedés felé vezet. Mint minden útnak, a mienknek is voltak nehézségei, küzdelmei, zsákutcái, de mindezek nélkül ma nem azok lennénk, akik itt vagyunk. Igyekeztünk komolyan venni önmagunkat, még ha az néha azzal is járt, hogy meg kellett cibálnunk a bennünk szunnyadó oroszlan bajsát. Próbálgattuk a szárnyainkat, amelyet e templom szószéke is szilárdan túrt, égre mutató koronája alatt engedte, hogy egyre csak növekedjen bennünk a jákobi létra, amely Istenhez vezet. Otthonra találtunk az alma mater falai között, és talán valahol egy új otthon vár. Lelki szemünk előtt megjelennek tanáraink, akik a búcsú kapujából úgy szólnak hozzánk, mint szerető szülők, és akiknek szavai mindenkor fülünkben csengenek: Legyetek jók, istenfélők! Legyetek hűek azokhoz az eszmékhez, amik miatt elindultatok!

Most jó lenne hang nélkül szólni és beszélni, jó volna, ha simogatni tudna a szavunk, mint lágy, becéző

szellemkezek: szavak hálavirágát hintonénk rátok. Jó volna, ha gyógyítani tudna a szavunk, mint régi, titkos, nehéz balzsamok: ezernyi szóból szőnének most mesét, hogy emlékezzetek, emlékezzetek a közös útra, a fonálra, amely soha nem szakadhat el. Ezernyi szóból szőnének most mesét, amely elszongítana, mint egy nyári álom, és elkendőzné a búcsú idejét, hogy ami fáj, ami nehéz most, az könnyeddé váljon.

Jó volna a szív húrjain elciterázni, a boldogság dallával eldalolni mindazt, amit az itt töltött idő jelentett, jó lenne, ha ki lehetne mondani, mennyire hálások vagyunk, hogy részesei lehetünk egymás életének. Hogy életünk egy-egy szakaszát megoszthattuk egymással. Hiszem, hogy mindez nem tűnhet el, nem foszlik szét, hiszem, hogy egy szoros isteni ölelésben maradunk, megtartó erőként, támaszként, segítségként egymásnak, hogy ha az élet messze is sodorna, figyelmeztetni tudjuk egymást: „mi vagyunk saját tükreink”.

Záró vagy kezdő akkordként felcsendül szívünkben egy régi jól ismert dallam, „Indulj, ha mindent megtettél”, indulni, mert „hosszú az út, menni kell”, a szívünket vinni és hagyni kell!

Képzletben átöleljük a várost, benne a Sétateret, a Fellegvárt, ahol megannyi kilométert hagytunk magunk mögött, átöleljük az alma matert, a Dávid Ferenc imatermet, benne a recsegős padokat, a templomot, ahol vasárnaponként erőt nyertünk. Átöleljük a könyvtárat, ahonnan mindig a lelkiismeretünkre apelláló fénysugarak szűrődtek ki, a tanulóinkat, ahol reggelente hallgattuk, ahogyan a sirályok kikacagják utolsó perces próbálkozásainkat. Átöleljük Bölöni Farkas Sándor termét, átöleljük az itt lezajlott emlékeinket és a legfontosabbat, mindazokat, akik velünk voltak az úton. Ölelünk a viszontlátásig!

(Elhangzott 2021. június 27-én a kolozsvár-belvárosi templomban.)

SZERETETSZOLGÁLAT

Újabb vitaminadományok a Zdrovit Románia Kft. részéről

Június 2-án a Gondviselés Segélyszervezet Háromszéki Fiókjának tizenöt önkéntese egy különleges meglepetéssel készült az erdővidéki gyerekek számára. Hús településen közel 900 óvodás, elemista, illetve nevelőszülők által gondozott, vagy a megyei gyermekvédelmi hatóság által működtetett, baróti nappali központban lakó gyerek részesült vitamincsomagban. Lőrincz Attila vezérigazgató jóvoltából a bukaresti székhelyű Zdrovit Románia Kft. immár második alkalommal juttatott óriási mennyiségű adományt segélyszervezetünk erdővidéki raktárába. A gyermekek a vitamincsomagok

nok mellett friss, puha kakaós kalácsot is kaptak. Az Erpék Pékség az általunk szolgáltatott alapanyagokból száz darab kalácsot sütött. A Buksa Miklós által vezetett híres pékség már sokszor segített nekünk gondoskodni a rászorulókról.

A fejenként több mint száz lej értékű vitamincsomagok szétosztása július közepéig folytatódott:

- 603 elemi osztályos gyermek részesült adományban Erdővidék tizennégy településén,
- 604 óvodás és 0–4. osztályos tanuló a Homoródok mente 10 településén,
- 83 idős személy a hídvégi öregotthonban,
- negyven idős személy a lókodi öregotthonban,
- közel 100 család és 8 családorvos Erdővidéken és a Homoródok mentén,
- 270 gyermek Sepsiszentgyörgyön és környékén.

A baróti kórház kb. 20 000 lej értékben kapott adományt.

Az adományozást a nyári hónapokban Erdély más területein folytatjuk: Brassó és Maros megyében, Székelykeresztúr környékén, valamint újabb háromszéki településeken.

PÁJER GYÖRGY

Számítógép-adományok az Unitárius Univerzalista Nők Világszervezete gyűjtéséből

A világiárvány alatt fény derült arra, hogy az online oktatásba milyen sok erdélyi diák nehezen vagy egyáltalán nem tud bekapcsolódni. Ennek az egyik oka a számítástechnikai eszközök hiánya. Ebből kiindulva kezdtünk el számítástechnikai eszközöket gyűjteni, amelyeket a nyilvántartásunkban szereplő diákoknak ajánlottunk fel, hogy számukra is megvalósulhasson az online oktatásban való részvétel.

Ennek a programnak mintegy megkoronázásaként érkezett az Unitárius Univerzalista Nők Világszervezete (International Women Convocation) részéről

egy célirányos támogatás. A támogatás keretében pénzüsszeget ajánlottak fel a Gondviselés Segélyszervezetnek, hogy Erdélyben tanuló tehetséges, illetve fogyatékossgal élő diáklányoknak vásároljunk új hordozható számítógépeket. A felajánlott összegből sikerült hat darab, nagyon jó teljesítőképességű, hordozható számítógépet vásárolnunk. A laptopokat felhasználói programokkal ellátva adtuk át a kijelölt személyeknek.

Ezúton is szeretnénk megköszönni az Unitárius Univerzalista Nők Világszervezetének a sikeres gyűjtést, és minden egyes támogatónak, aki az összegyűlt pénzüsszeghez hozzájárult szerte a nagyvilágból. Reméljük, hogy az elkövetkezendő időszakban sikerül további hasonló projekteken együttműködnünk.

VAGYAS ATTILA

NŐK VILÁGA

„Ahol van a ti kincsetek, ott van a ti szívetek is”

MÁTHÉ GYÖNGYI

• Aligha van a magyar szókincsnek tágabb jelentéskörrel rendelkező eleme, mint maga a kincs szó, amely jelenti elsősorban vagyontárgyak összességét, de átvitt értelemben jelölje mindannak, ami becses, értékes számunkra: természeti, szellemi, lelki, nemzeti kincseinknek, számunkra fontos, kedves embereknek. Megbolydult, posztmodern korunkban, huszonegyedik századi furcsa világunkban nap mind nap tapasztaljuk a hagyományos értékrend relativizálódását, háttérbe szorulását, felborulását. Az ember számára immár nem szent és sérthetetlen fogalmak a haza, a család, de még a mindeneket teremtő jó Isten sem.

Éppen ezért fontosak, kedvesek számunkra azok az alkalmak, amelyekben igazi, örök kincseink mutatkoznak meg. Ilyen alkalom volt a Székelyudvarhelyi Körti Unitárius Nőszövetség által létrehozott kétnapos körti nőszövetségi találkozó a Zetevár panzióban 2021 júliusának első napjaiban. A találkozón hatvan nő örülhetett az alkalomnak, egymásnak a hosszú bezártság, a világjárvány okozta elszigetelődés után. A résztvevők a csíkszeredai, gyergyószentmiklósi, humoróddaróci, humoródszentjánosfalvi, humoródszentpáli, szentegyházi, székelyudvarhely-belvárosi, oklándi, városfalvi nőszövetségekből érkeztek.

„Minden féltett dolognál jobban óvd szívedet, mert abból indul ki az élet.” A Példabeszédek könyvéből idézett bibliai versre épült Gáspár Mónika gyergyószentmiklósi lelkész prédikációja, amely méltó bevezetője volt a rendezvénynek, segítette a ráhangolódást a testi-lelki kincseinkkel való találkozásra.

Nagy kincs az egészség. Testi kincseinkről, a vitamink fontosságáról dr. Mester Loránd székelyudvarhelyi orvos tartott előadást, a vacsora után Sorbán

Enikő unitárius kántornak és népdalénekesnek köszönhetően újabb kincseknek, gyönyörű szép dalainknak örvendezhettek a résztvevők népdalelőadás, népdaltanulás keretében.

„Jó volna jegyet szerezni, és elutazni önmagunkhoz.” (József Attila) Eme költői óhaj megvalósulását hozta el a pénteki nap, amelynek előadásai alkalmat adtak arra, hogy elinduljunk belső ösvényeinken, körülnézzünk belső világunkban. Simó Melinda *Lelki kincseink* című előadása révén megvizsgálhattuk, hogyan állunk a reziliencia képességével, az eltelt nehéz élethelyzettel hogyan sikerült megküzdeni a járványhelyzetet korábban nem ismerő emberfiának. Lőrinczi Krisztina az örökölt sorsunkkal való szembenézésre készítetett az *Életmeséink kincsei* című előadása által, amelyet hallgatva visszazártunk az időben a képzelet szárnyán, elidőztünk kedves őseink társaságában. Györke Irma kézműves foglalkozása során a kezünket, kézimunkázó hajlamunkat is igazi kincsként könyvelhettük el. A tevékenységsorozat spontán énekléssel zárult, amely méltó befejezésnek bizonyult. Az élmények előhívták a lelkekből a szép dallamokat, igazi boldog befejezést eredményezve.

Kincsekkel kerültünk kapcsolatba a két nap során, igazi kincsekkel. Lelkünk, életünk meg nem rozsdásodó értékeivel, és ezáltal még közelebb kerültünk nagy-nagy kincsünkhöz, drága vallásunkhoz, átérezve az evangélista szavait: „Ahol van a ti kincsetek, ott van a ti szívetek is.” (Mt 6,21)

A két szépséges napért köszönet illeti a szervezőket: Simó Melindát, Antal Enikőt, Lőrinczi Krisztinát. Isten áldja munkájukat, Isten segítsen mindnyájunkat, hogy örökségkincseink jó őrizői, továbbadói lehessünk!

IFJÚSÁGI OLDAL

Összerázó napok a központi csapat számára

Az ODFIE mi vagyunk!

MAGYARI ZITA EMESE

• Ha öleltél barátot, aki már rég hiányzott, akkor tudod, milyen érzés mélyen a szemébe nézni annak, akivel a legutolsó személyes részvételi rendezvényen egymás kezét szorítva mondtátok ki: legközelebb ugyanitt, ugyanígy. Aztán az a fránya vírus okozta lezárás mindent megváltoztatott, és egy hosszú éven át nem valósulhatott meg a legközelebb ugyanitt, ugyanígy, hanem a mindennapok egymásutániságában a képernyők mögé szorult az az egyletes életérzés, amiről tudjuk mindannyian, csak úgy igazi, ha megölelheted a barátot.

Több mint egy év után idén, július 12–14. között az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet központi csapatának tagjai Tusnádfürdőn találkoztak, és összerázó napokon vettek részt.

Az ODFIE mindig nagy hangsúlyt fektetett a szervezet tevékenységét megvalósító önkéntes fiatalokkal való személyes kapcsolatra, ennek értelmében arra összpontosít, hogy tevékenységei között fontos szerepet kapjanak a központi csapat számára megszervezett képzések, összerázó tevékenységek is. Szerveztünk belső építkezésének a legfontosabb tényezője az ezekre a személyekre való alapozás. Ők azok, akik az egyházköri tevékenységet igyekeznek összefogni, és akik országos szinten kapcsolódnak be az egyletes tevékenységek szervezésébe. Ennek okán a koronavírus-járvány előtti időszakban az ODFIE évente szervezett egy nagy vezetőképzőt ezen személyek számára. A képzésen túl ezeknek az alkalmaknak célja a közös tervezés, értékelés, jövőbe tekintés, valamint egymás jobb megismerése volt. Fontos szempont az is, hogy ezeken az alkalmakon a rendezvények szervezőcsapata összerázódjon, visszajelzéseket adjon egymás

számára, építő jellegű kritikákat fogalmazzanak meg a szervezet működésével kapcsolatban.

Az elmúlt év után, amikor egy olyan időszakot élünk meg, amelyben ellehetetlenedtek a személyes találkozások, a közös munka és közös gondolkodás, egy ilyen találkozást még inkább várt és szükségesnek érezték az ODFIE elnöksége. A kényszerszünet után idén végre személyesen is találkozhatott a központi csapat, a háromnapos találkozón az eddigi években aktív önkéntes munkatársak és a jelenleg potenciális önkéntes munkaerőnek mutatkozó egyletesek vettek részt. A találkozás célja az együttlét és összerázódás mellett az „újrakezdés” elveinek és stratégiájának megfogalmazása volt. Fontos szerepet kapott a háromnapban a csapatszellem megtapasztalása, az együttlét megerősítő élménye, valamint a jövőkép megrajzolása.

Ha voltál már egyletes rendezvényen, ismered az igazi találkozás örömét, és vártad, várod már, hogy megölelhesd a barátod, aki rég hiányzik már. Ha voltál már egyletes rendezvényen, ismered a pillanatok dallamokkal megélt és kimondott igazát, és vártad, várod már, hogy a Last Minute zenekar a tűz körül játssza újra a jól ismert dalokat. Ha voltál már egyletes rendezvényen, ismered az együttgondolkodásban rejlő valódi világmegváltós pillanatok valóságát, és vártad már, hogy végre együtt mondhattok ki az egyletes ragozás alaptételeit, azaz hogyan lesz a közösségben az én, te, őból MI.

Ha várod már a pillanatot, hogy újra vagy végre ugyanitt, ugyanígy ölelhesd barátot, akkor jó hírem van számodra: a központi csapat készen áll, hogy végre ugyanígy és mégis másképp berobbantsa a mindennapok dallamába az egyletes szövegeket.

EGYHÁZUNK HÍREI

• **Június 22-én a nemzeti értékpiramis legmagasabb fokára sorolta be a Hungarikum Bizottság a vallásszabadság törvényét,** amelyet egyházunk 2020-ban terjesztett a bizottság elé. A hungarikummá sorolás elismeri a tordai országgyűlés vallási határozatának kultúrtörténeti, vallástörténeti és történelmi jelentőségét, amely mai napig nagy jelentőséggel bír nemcsak az erdélyi, a magyar, hanem a nemzetközi kultúrában is.

• **Június 27-én került sor a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Karának ballagási ünnepségére.** Öt végzős hallgató búcsúzott az intézettől: Bartha-Pál Aba, Bálint Mihály, Benczédi Zsófia, Szabó Zsolt, valamint Szöcs Előd. Ferenczi Enikő egyetemi tanár végezte a szószéki szolgálatot, beszédet mondott Kovács Sándor, az Unitárius Kar dékánja, a ballagó hallgatók részéről Benczédi Zsófia, az unitárius hallgatók nevében Ilkei Lóránd és Rácz Norbert Zsolt, a Kolozsvári Belvárosi Unitárius Egyházközség lelkésze.

• **Kriza János néprajzkutató, költő, műfordító, püspök születésének 210. évfordulója alkalmából Magyarország Kolozsvári Főkonzulátusa az Erdélyi Múzeum-Egyesület I. Szakosztályával partnerségben június 28-án emléknapot szervezett a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium dísztermében.** Az esemény a Kriza János Országos

Ballada- és Mesemondó Verseny díjazottjainak előadásával kezdődött. Ezt követően sor került Olosz Katalin néprajzkutató *Tíz év a Kriza-kutatásban* című előadására, Tasnádi Erika író bemutatta *Háromszéki népmesék Kriza János nyomán* (Kreatív Kiadó, 2020) című kötetét. A beszélgetést Egyed Emese egyetemi tanár moderálta. Kovács Sándor egyháztörténész *Kriza János, az unitárius püspök* címmel tartott előadást.

• **Július 4-én került sor Balázs Sándor magyarzsákodi lelkész kibúcsúzó istentiszteletére,** aki negyvenkét év szolgálat után nyugdíjba vonult.

• **Július 8-án lépett fel Meister Éva színművész *Trianoni harangok* című előadásával** Kolozsváron, a Vallásszabadság Házában.

• **Július 12-én indultak el Székelyderzsből a Vallásszabadság Lovas Zarándoklat résztvevői,** akik Lőrinczi László (1898–1981) lelkész, mezőgazdasági szakíró emlékének ajánlották útjukat. A tizenhat lovas az ötnapos zarándokút során Daróc–Alsórákos–Ürmös–Árkos–Barót–Felsőrákos útvonalon tért vissza Székelyderzsbe.

• **Az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet augusztus 12–14. között Jobbágyfalván szervezi meg az Unitárius Ifjúsági Konferenciát.** A rendezvényre minden érdeklődőt szeretettel várnak.

Egyházköri hírek

• Háromszék-Felsőfehéri Egyházkör

Június 3-án, egyéves kényszerszünet után megrendezték a Vadasi Unitárius Találkozót, amelynek az árkosi egyházközség volt a főszervezője. Bíró Attila árkosi lelkész istentiszteleti szolgálatát követően Szabó Előd ürmösi lelkész-esperes mondott beszédet. A jelenlevőket Demeter Zoltán körü felügyelő gondnok köszöntötte, majd a találkozó vándorzászlaját Bedő Károly árkosi gondok átadta a bölöni egyházközség képviselőinek, akik a jövő évi találkozó szervezői lesznek. Fellépett az árkosi Régeni Áron Dalárda Márk Attila énekvezér vezényletével, Ürmösi-Incze Mária Terézia előadóművész és Buzogány-Csoma István szentivánlaborfalvi-kézdivásárhelyi lelkész. A találkozó a nemzeti ima és a székely himnusz eléneklésével zárult.

Július 11-én a Datki Unitárius Egyházközség udvarán Orbán Ferenc és Gyergyai Szabolcs, a sepsiszentgyörgyi Evilági együttes tagjai előadásában *Micsoda útjai címmel zenés alkalomra került sor,* ahol felelevenedtek azok a dalok, amelyeket Cseh Tamás 1996-ban adott elő a Hargitán.

• Küküllői egyházkör

Június 18-án *Sorsnak konca és kolonca* címmel nyílt kiállítás Czire Alpár fotóművész képeiből a Medgyesi Unitárius Egyházközségben. Az eseményen közreműködött Vajda Szilvia népdalénekes.

„A humor Isten ajándéka” (Báró József)

A gépi fordítás ördöge

Néhány héttel ezelőtt a Facebookon egy rövid, angol nyelvű írást olvastam, amelyben egy észak-amerikai hittestvérünk (a nevét nem jegyeztem le) János Zsigmond erdélyi fejedelm által az 1568-ban Tordán tartott országgyűlésen a vallássza-

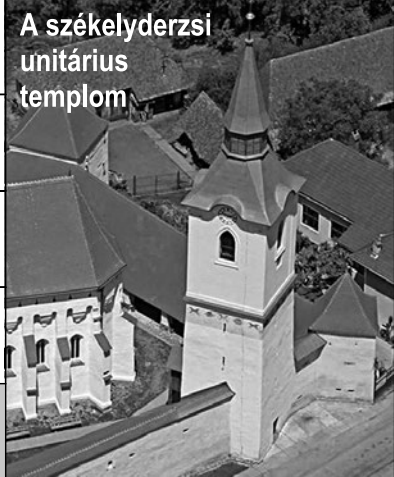
badság törvényének kihirdetését s abban Dávid Ferenc szerepét méltatta. A szöveg mellett az eseményt megörökítő Körösfői-Kriesch Aladár festménye is látható volt.

Hogy magyarul is olvasható legyen, rákattintottam a magyar fordítást jelző menüpontra, és íme, a mindentudó szerkezet a fordítást

szó szerint a következőképpen adta (az első mondatot közlöm, de a folytatás is hasonló ehhez): „1568. január 6-án ezen a napon John Sigismund király étrendet gyűjtött össze Torda településen.”

Nahát, hogy miket kell megtudnunk első erdélyi fejedelmünkről!

ANDRÁSI GYÖRGY

Az erődtemplom freskójának egyik alakja	Arra a helyre tud nézni	Bőr Ennek a része a templom	↙	Merész Svéd autójel	Pihe közepel!	Hungary Számító-gép-memória	↖	Az én ..., az én váram (mondás) Könnyű lábbelit viselő	Pokrócot ráterítő	↗	A freskó főalakja Hamis
A templom neveztetése											
Női név				Az otthon irányába Gyermek-ijesztő							
Gabona-őrő üzem					Savval kezel Kályha sütője						Norvég autójel Lapos edény
Titkot elmond						Negrid és európid keveréke Híres kerámia					
Bő			Kecske mondja				Dögevő állat				
Volt			Sereg				Félkész!				
↙								Szamoai pénzem Temes széle!			
Lasszó	SZ	Rádium és kén Igekötő				Szónok 60 perc					Siemens Fűszerez
Ős				Null-null			Mártás				
Észak				Kiőtő			Amper				
↙			Női név Az egyik szülő					Eszménykép Kerek betű			
Dal		Budapest része					Előidéző				
Tonna		Híres derzsi család					Belül nem üres anyag				
Émile Zola 1891-ben írt regénye					Igeképző Átmérő			Gabona-fajta	 <p>A székelyderzsi unitárius templom</p>		
Törtézetnév						Strázsa Atom-tömeg-egység					
A múlt idő jele		Rangjelző szó Indok			Amely tárgy Induló része!						
Hordómérték			Locsol Osztrák autójel								
Magyar művészettörténész volt (Károly)				A falu régi neve							

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

Kiadja a Magyar Unitárius Egyház, Kolozsvár.
Alapítási év: 1888. Új sorozat (1990-től).

Megbízott szerkesztőbizottság: dr. Andorkó Júlia Eszter szerkesztő, Bíró Sára Gyöngyvér médiareferens, Rácz Norbert Zolt püspöki titkár, felelős szerkesztő. **Munkatársak:** Asztalos Klára (Nők világa), Magyar Zita Emese (Ifjúsági oldal), Czire Alpár (fotó), Forrai Tibor (keresztrejtvény), Szombatfalvi Etelka (Gyermekoldal), Szabó László (Szeretetszolgálat).
Tördelés: Virág Péter. Olvasószerkesztő: Dénes Gabriella.

Nyomtatás: Idea Nyomda, Kolozsvár

Postacím: 400105 Cluj, B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264 593 236/(0)264 595 927; kozlony@unitarius.org
A lapszám letölthető: kozlony.unitarius.org

Lapterjesztés és adminisztráció: **Gáspár Péter** és **Mezei Melinda**. A lapok kiszállításával kapcsolatos felvilágosítás: **Verbum Egyesület**, tel.: 0264 596 478.

A kéziratok szerkesztőségbe érkezésének határideje: a tárgyhoz előtti hónap **15-e**. Kéziratokat nem őrünk meg, és nem küldünk vissza. Közlésre szánt fényképeket kérésre visszaküldünk. A lapban közölt írások nem tükrözik feltétlenül a szerkesztőség nézetét.

ISSN 1220-8418

Támogatók: Romániai Magyar Demokrata Szövetség és Communitas Alapítvány; Bethlen Gábor Alap.

Barangoló Isten országában

Kedves Gyerekek!

Augusztus van. A két előző nyári hónap hősége néhol kiszárította a szép zöld gyepet, a korán száradásnak indultak a falevelek, de mindenekelőtt beért sok-sok finom, zamatos gyümölcs és zöldség. Elképzelem édes arcotokat, amelyet a nyári napnak sugarai pirosra festettek, mosolyotokat a sok önfeledt játszást követően, csilingelő hangotokat, amint élményekkel telten énekeltek minden szépről és jóról. Erre a hónapra Jónás könyvét vettem alapul a feladatok megszerkesztéséhez. Egy napon az Úr elküldte Jónást Ninivébe prédikálni, ám ő Tarsísba menekült egy hajón. Hatalmas vihar támadt a tengeren, és a hajón lévők úgy határoztak, hogy a tengerbe dobják Jónást, mivel úgy tűnt nekik, miatta hozott olyan nagy vihart az Úr a fejükre.

Az Úr odarendelt egy nagy halat, amely lenyelte Jónást. Jónás a halban Istenhez imádkozott. „Amikor elcsüggedt a lelkem, az ÚRra gondoltam, és imádságom eljutott hozzád, szent templomodba. Akik hitvány bálványokhoz ragaszkodnak, azok elhagyják jötevőjüket. De én hálaéneket zengve áldozok neked, és amit megfogadtam, teljesítem. Az ÚRtól jön a szabadulás! Az ÚR pedig parancsot adott a halnak, és az kiköpte Jónást a szárazföldre.” (Jón 2,8–11)

Feladatok:

1. Hány nap és hány éjjel volt Jónás a hal gyomrában? A helyes válasz Jónás könyve 2. részének első versében van megírva. Amennyiben elolvastátok, a helyes számot írjátok a nap és a hold mellé!
2. Vezesd át Jónást a hal gyomrán!

„Lépes méz a kedves beszéd:
édes a léleknek és gyógyulás a
testnek.”
(Péld 16,24)

Zsinat Kolozsváron és Budapesten

Andrási György ny. lelkész (Kolozsvár), **Benczédi Zsófia** teológiai hallgató (Bencéd), **Bodor Lídia Emese** lelkész (Medgyes), **Bodor Piroska** lelkész (Tordatúr), **Demeter Erika** lelkész (Korond), **Máthé Gyöngyi** ny. tanár (Gyergyószentmiklós), **Pájer György**, a Gondviselés Segélyszervezet erdővidéki fiókjának programfelelőse (Vargyas), **Újvárosi Katalin** lelkész (Zetelaka), **Vagyas Attila**, a Gondviselés Segélyszervezet központi munkatársa (Kolozsvár)

Andorkó Attila és Bíró Sára Gyöngyvér felvételei